Europeiska unionens
officiella tidning

SV
L-serien

2026/537

11.3.2026

KOMMISSIONENS REKOMMENDATION (EU) 2026/537

av den 10 mars 2026

om frigörande av privata investeringar i energieffektivitet

EUROPEISKA KOMMISSIONEN HAR ANTAGIT DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 292, och

av följande skäl:

(1) I sitt meddelande av den 17 september 2020 Höjning av Europas klimatambition för 2030 – Investering i en klimatneutral framtid till förmån för våra medborgare (*klimatmålsplanen*) ([1]) föreslog kommissionen att unionens klimatambition skulle höjas genom en ökning av utsläppsmålen för växthusgaser till minst 55 % under 1990 års nivåer senast 2030. Genom förslaget fullgjordes åtagandet i meddelandet från kommissionen av den 11 december 2019 om den europeiska gröna given ([2]) om att lägga fram en övergripande plan för att ändra unionens mål för 2030 till 55 % på ett ansvarsfullt sätt. Den konsekvensanalys som åtföljer klimatmålsplanen visade att energieffektivitetsförbättringarna behövde öka avsevärt från nivån på 32,5 % för att den höjda klimatambitionen skulle kunna uppnås.

(2) Europaparlamentets och rådets direktiv ([3]) (EU) 2023/1791 om energieffektivitet (det omarbetade energieffektivitetsdirektivet) trädde i kraft den 10 oktober 2023 och föreskriver ett bindande EU-mål om att minska den primära och slutliga energianvändningen med 11,7 % fram till 2030, vilket utgör en avsevärt ökad ambitionsnivå för 2030, även när det gäller finansiering av energieffektivitet.

(3) Handlingsplanen för överkomliga energipriser ([4]), som antogs den 26 februari 2025 som en del av given för en ren industri ([5]), innehåller nyckelåtgärder för att minska energikostnaderna för hushåll och företag, och bidrar till att bygga upp en verklig energiunion som ger resultat när det gäller konkurrenskraft, säkerhet, utfasning av fossila bränslen och en rättvis omställning. Handlingsplanen bygger på fyra pelare och åtta nyckelinsatser, däribland en särskild åtgärd för att öka energieffektiviteten och åstadkomma energibesparingar, och framhåller energieffektivitetens roll som en viktig bidragande faktor till överkomlig energi, utfasning av fossila bränslen och industriell konkurrenskraft. För att främja energieffektiviteten kommer Europeiska kommissionen att stödja marknadsaktörer och finansinstitut när det gäller att främja en inre marknad för energieffektivitet.

([1]) Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén, Höjning av Europas klimatambition för 2030 – Investering i en klimatneutral framtid till förmån för våra medborgare, COM(2020) 562 final https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=celex:52020DC0562.

([2]) Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén, Den europeiska gröna given, COM(2019) 640 final, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX:52019DC0640.

([3]) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 av den 13 september 2023 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955 (EUT L 231, 20.9.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/1791/oj).

([4]) Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén Handlingsplan för överkomliga energipriser – Tillvarata det verkliga värdet av energiunionen för att trygga överkomlig, effektiv och ren energi för alla i EU, COM/2025/79 final, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=celex:52025DC0079.

([5]) Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén, *Given för en ren industri:* en gemensam färdplan för konkurrenskraft och fossilfrihet, COM(2025) 85 final, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=celex:52025DC0085.

(4) I kommissionens meddelande av den 14 oktober 2020 med titeln En renoveringsvåg för Europa ([6]) konstateras att byggnadssektorn är avgörande för att uppnå energieffektivitetsmålen för 2030 och klimatneutralitet senast 2050. Detta beror på byggnadernas relevans, då de står för ungefär 40 % av unionens totala energianvändning och 36 % av dess växthusgasutsläpp.

(5) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1275 om byggnaders energiprestanda (*det omarbetade direktivet om byggnaders energiprestanda* eller *det omarbetade energiprestandadirektivet*) ([7]) trädde i kraft den 28 maj 2024 och syftar till att strukturellt öka byggnaders energiprestanda, med särskild inriktning på att stödja renovering av byggnader med sämst prestanda, bekämpa energifattigdom genom att prioritera sårbara hushåll och uppnå ett fossilfritt byggnadsbestånd senast 2050.

(6) I meddelandet Planen REPowerEU från maj 2022 ([8]), som följdes av Färdplan för att stoppa importen av rysk energi ([9]) och förslaget till förordning om utfasning av importen av rysk naturgas och förbättrad övervakning av potentiella energiberoenden ([10]), identifieras energieffektivitet och insatser för att spara energi som centrala pelare för att uppnå EU:s energitrygghetsmål och avsevärt minska beroendet av ryska fossila bränslen och påskynda energiomställningen.

(7) I rapporten World Energy Investment 2025 från Internationella energiorganet (IEA) ([11]) betonas att större investeringar är nödvändiga för att nå målet om en fördubblad förbättringstakt för energieffektiviteten. Även om investeringarna i energieffektivitet har ökat konstant mellan 2015 och 2022, konstaterar IEA att det politiska och finansiella stödet har minskat från och med 2023, och trenden bekräftades 2024. Särskilt i Europeiska unionen minskade investeringarna i energieffektivitet och elektrifiering med 2 %, främst på grund av minskat politiskt stöd på vissa marknader och minskad försäljning av värmepumpar. På det hela taget har IEA uppgett att den nuvarande årliga investeringstakten för energieffektivitet och elektrifiering måste tredubblas för att fördubbla förbättringstakten i fråga om energieffektivitet.

(8) I rapporten från Mario Draghi om en konkurrenskraftsstrategi för Europa erinras om att unionen har enorma finansieringsbehov för sina politiska mål, som motsvarar ytterligare investeringar på minst 750–800 miljarder euro per år, samt om att EU:s offentliga finansiering måste användas effektivt för att stimulera privata investeringar. För att stödja mobiliseringen av privata investeringar identifieras i Draghirapporten behovet av att fullborda kapitalmarknadsunionen, öka banksektorns finansieringskapacitet, vilket skulle inbegripa att återuppliva värdepapperisering och utvärdera nuvarande tillsynsregler, och att reformera EU:s budget för att öka dess fokus och effektivitet samt förbättra hävstångseffekten för privata investeringar.

(9) Att mobilisera investeringar i energieffektivitet och få till stånd ytterligare privat finansiering genom särskilda politiska åtgärder och finansieringsåtgärder är avgörande för att hjälpa medlemsstaterna att uppnå energieffektivitetsmålen för 2030, uppnå klimatneutralitet senast 2050 på ett kostnadseffektivt sätt, underlätta övergången till ett integrerat energisystem som erbjuder ren energi till överkomliga priser för alla samt minska efterfrågetrycket på energi och därmed energipriserna, och samtidigt göra EU:s ekonomi mer konkurrenskraftig och hållbar samt bidra till att minska EU:s beroende av energiimport.

([6]) Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén, En renoveringsvåg för Europa – miljöanpassa våra byggnader, skapa jobb och förbättra liv, COM(2020) 662 final, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=celex:52020DC0662.

([7]) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1275 av den 24 april 2024 om byggnaders energiprestanda (omarbetning) (EUT L, 2024/1275, 8.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1275/oj).

([8]) Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, Europeiska rådet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén, *Planen REPowerEU*, COM(2022) 230 final, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=COM%3A2022%3A230%3AFIN&qid=1653033742483.

([9]) Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén, *Färdplan för att stoppa importen av rysk energi*, COM(2025) 440 final, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX%3A52025DC0440.

([10]) Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om utfasning av importen av rysk naturgas, om förbättrad övervakning av potentiella energiberoenden och om ändring av förordning (EU) 2017/1938, COM(2025) 828 final, 2025/0180(COD), https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX%3A52025PC0828&qid=1750669110360.

([11]) IEA:s rapport *World Energy Investment 2025* (inte översatt till svenska), https://iea.blob.core.windows.net/assets/1c136349-1c31-4201-9ed7-1a7d532e4306/WorldEnergyInvestment2025.pdf.

(10) I artikel 30 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet ((EU) 2023/1791) erkänns behovet av att använda tillräckligt ekonomiskt och tekniskt stöd för energieffektivitetsåtgärder och att utveckla riktade politiska åtgärder som möjliggör mobilisering av privata investeringar i energieffektivitet.

(11) Finansinstitut och aktörer på marknaden för energieffektivitet, såsom energiföretag, energigemenskaper, systemansvariga för energiförsörjning och distributionssystem, nät för fjärrvärme och fjärrkyla, fastighetsföretag samt leverantörer av energieffektivitets- och nettonollteknik bör spela en viktig roll för att mobilisera privata investeringar i energieffektivitet genom att utnyttja de ekonomiska fördelarna med förbättrad energieffektivitet i form av energikostnadsbesparingar, och därmed öka affärsnyttan av energieffektivitet.

(12) För att öka finansinstitutens deltagande och ytterligare mobilisera privata investeringar för energieffektivitet skapade kommissionen 2024 den europeiska koalitionen för finansiering av energieffektivitet (koalitionen), som sammanförde EU:s medlemsstater, finansinstitut och relevanta intressenter som grundande medlemmar för att identifiera konkreta åtgärder för att förbättra den privata finansieringen för energieffektivitet. Koalitionens mål är att skapa en gynnsam marknadsmiljö för investeringar i energieffektivitet och att öka den privata finansiering som krävs för att stödja uppnåendet av EU:s energi- och klimatmål för 2030 och 2050.

(13) I den gemensamma rapporten om finansiering av energieffektivitet i Europa – en bedömning av de offentliga utgifterna för energieffektivitet och byggnaders energiprestanda ([12]), bedöms i linje med bestämmelserna i artikel 30.17 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet ((EU) 2023/1791) och artikel 9.8 i det omarbetade direktivet om byggnaders energiprestanda ((EU) 2024/1275 den nuvarande situationen och effektiviteten hos det offentliga finansieringsstödet i Europa för att mobilisera ytterligare privata investeringar. I den gemensamma rapporten noteras att de årliga investeringar som krävs för att uppnå energieffektivitetsmålen för 2030 är 370 miljarder euro per år för perioden 2021–2030, medan det beräknade investeringsgapet för att uppnå energieffektivitetsmålen uppgår till omkring 170 miljarder euro per år ([13]). EU:s budgetresurser för energieffektivitet har ökat med 62 % under den fleråriga budgetramen 2021–2027 jämfört med perioden 2014–2020, och med 491 % om man tar hänsyn till bidraget från NextGenerationEU, från 26,5 till 156,6 miljarder euro. En stor majoritet av denna ökning kommer från faciliteten för återhämtning och resiliens. I den gemensamma rapporten dras slutsatsen att EU:s och medlemsstaternas offentliga budgetresurser för energieffektivitet är grundläggande, även om de endast står för en begränsad andel som motsvarar omkring 14,4 % av investeringsbehoven. I rapporten dras också slutsatsen att den katalytiska effekten av offentliga medel bör utnyttjas fullt ut och ytterligare genom ökad effektivitet och ändamålsenlighet i det offentliga budgetstödet när det gäller att åstadkomma större energibesparingar och locka till sig ytterligare privat kapital.

(14) Med tanke på den begränsade tillgången till offentliga resurser bör användningen av dessa resurser vara inriktad på att öka affärsnyttan med energieffektivitet och därmed åtgärda marknadsmisslyckanden som hindrar mobiliseringen av privata investeringar i energieffektivitet, och samtidigt fokusera på att ge stöd till utsatta grupper för att ta itu med höga startkostnader. Den begränsade standardiseringen av energieffektivitetsinvesteringar är också ett betydande hinder för utvecklingen av särskilda finansiella erbjudanden och finansieringsinstrument för energieffektivitet i stor skala, vilket gör det svårt att attrahera kapitalinvesterare och marknadsaktörer. Därför är det fortfarande avgörande att stödja aggregering, projektutvecklingsstöd och gemensamma metoder för att utveckla, aggregera och värdera energieffektivitetsinvesteringar, för att ytterligare samla in privat kapital.

(15) Med tanke på att hushåll som drabbats av energifattigdom saknar egna resurser och har begränsad tillgång till kommersiella lån har de svårt att få tillgång till finansiering för investeringar. Sådana hushåll behöver därför innovativa offentliga finansieringsinstrument som kombinerar olika former av finansiering som kan möjliggöra tillgång till finansiering i form av lån med låg eller ingen ränta, kostnadsfri resultatbaserad finansiering – såsom avtal om energiprestanda och fakturafinansiering – som gör det möjligt för hushållen att få tillgång till direkt finansiellt stöd och betala tillbaka investeringarna när de sparar på sina energiräkningar, tillsammans med andra innovativa finansieringsformer. Energigemenskaper kan också spela en roll när det gäller att sammanföra privata investeringar i energieffektivitetslösningar på ett sätt som är mer tillgängligt och överkomligt för medborgare, lokala myndigheter, små och medelstora företag och sårbara hushåll.

(16) Åtgärder för att sänka energiräkningarna och minska energifattigdomen samt åtgärder till stöd för renovering av byggnader med sämst prestanda och för att tillgodose utsatta konsumenters behov förväntas bidra positivt till kommissionens mål att öka utbudet av och tillgången till bostäder till överkomliga priser.

([12]) Rapport från kommissionen till Europaparlamentet och rådet om finansiering av energieffektivitet i Europa: En bedömning av de offentliga utgifterna för energieffektivitet och byggnaders energiprestanda, COM (2026) 118.

([13]) IEA:s rapport Energy Efficiency 2024 (inte översatt till svenska),https://iea.blob.core.windows.net/assets/f304f2ba-e9a2-4e6d-b529-fb67cd13f646/EnergyEfficiency2024.pdf; Bruegel, How to finance the European Union's building decarbonisation plan (inte översatt till svenska), källa: PB 12 2024.pdf.

(17) När det gäller byggnadssektorn är den observerade genomsnittliga renoveringstakten i EU:s medlemsstater för närvarande alltför låg (dvs. under 1 %) för att säkerställa en snabb utfasning av fossila bränslen i byggnadsbeståndet. Stöd för att öka renoveringsgraden och införa energieffektivitetsåtgärder i företag, bland annat genom regleringsåtgärder, kommer att stimulera privata investerares och marknadsaktörers deltagande i utvecklingen av en välmående marknad för investeringar i energieffektivitet.

(18) För att öka privata investeringar i energieffektivitet krävs ett erkännande av befintliga skillnader mellan medlemsstaternas energieffektivitetsmarknader, finansieringsmetoder, regelverk och stödramar. Efter konstaterandet att olika utmaningar på nationell och regional nivå kräver olika politiska strategier kompletteras den koalition som inrättats på unionsnivå med särskilda nationella knutpunkter som utgår från medlemsstaterna. Målet är att varje knutpunkt ska fokusera på en särskild marknadsdriven strategi för att uppnå energieffektivitet. Koalitionens nationella knutpunkter bör driva på användningen av finansieringslösningar på nationell nivå genom att samla rätt intressenter, inbegripet offentliga myndigheter och finansinstitut, och genom att ge kontinuerligt tekniskt stöd till medlemsstaternas myndigheter för att hjälpa dem att utveckla lösningar för finansiering av energieffektivitet i linje med deras politiska mål och ambitioner. På samma sätt bör denna rekommendation om frigörande av privata investeringar i energieffektivitet anpassas till de specifika nationella marknaderna och nationell finansieringspraxis.

(19) Under våren 2024 sammankallade kommissionen en europeisk medborgarpanel om energieffektivitet som samlade 150 europeiska medborgare för att diskutera de utmaningar och fördelar med energieffektivitet som är mest relevanta för dem. Som ett resultat av sina överläggningar lade medborgarna fram en förteckning över konkreta rekommendationer som skulle utgöra underlag för kommande initiativ från kommissionen, med betoning i deras rekommendationer på den centrala roll stödfinansiering spelar för en förbättrad energieffektivitet ([14]).

(20) Enligt artikel 30.10 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet ((EU) 2023/1791) ska kommissionen ge medlemsstaterna och marknadsaktörerna vägledning om hur privata investeringar i energieffektivitet kan frigöras. Vägledningen bör hjälpa medlemsstaterna och marknadsaktörerna att utveckla och genomföra sina energieffektivitetsinvesteringar, både inom och utanför de olika unionsprogrammen, och bör ge förslag till lämpliga finansiella mekanismer och innovativa finansieringslösningar, med en kombination av bidrag, finansieringsinstrument och projektutvecklingsstöd, för att skala upp befintliga initiativ och använda unionsprogrammen som en katalysator för att stimulera och utlösa privat finansiering.

(21) Denna rekommendation följs av en detaljerad bilaga med exempel på specifika insatser, åtgärder och riktlinjer för genomförande genom inrättandet av finansieringssystem som kan frigöra privata investeringar i energieffektivitet.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS FÖLJANDE.

Medlemsstaterna och marknadsaktörerna bör

1. **Medlemsstaterna bör inrätta en långsiktig stödram för offentlig finansiering av energieffektivitet**, som särskilt utnyttjar potentialen hos specialiserade finansieringsinstrument av revolverande karaktär och offentliga garantier, för att öka tillgången till finansiering och reducera riskerna vid investeringar. Denna stödram bör utgöra ryggraden i utvecklingen av låneprodukter för energieffektivitet och privata finansieringssystem och bör bygga på ett förutsägbart regelverk för energieffektivitet som säkerställer långsiktig politisk synlighet och ökar investerarnas förtroende. Ramen bör också dra nytta av reglerings- och skatteincitament för att stimulera förbättringar av energieffektiviteten samt investeringar.

2. **Inrätta eller stärka den nationella energieffektivitetsfonden eller motsvarande faciliteter** på nationell eller regional nivå som ett särskilt instrument för att underlätta tillgången till stödsystem för offentlig finansiering av energieffektivitet, genom att sammanföra olika finansieringsflöden och finansieringsverktyg i en enda organisationsstruktur. Ett sådant instrument bör effektivisera tillgången till finansiering, aggregera en robust investeringskanal för energieffektivitet och möjliggöra en kombination av flera flöden av offentlig och privat finansiering i ett enda förfarande. Ett sådant instrument skulle bland annat kunna utnyttja riktade finansieringsprogram, offentliga garantier, finansieringsinstrument, tekniskt stöd, kombinerade krediter för värdepapperiseringsändamål samt forfaiting- och factoringsystem, och bidra till att förenkla processer, regler och metoder som rör energieffektivitet samt öka synligheten för och medvetenheten om såväl ekonomiska stödsystem som ekonomiska incitament för energieffektivitet. Dessutom bör medlemsstaterna

   — bedöma läget i systemen för finansiering av energieffektivitet i det egna landet, och

   — fastställa att finansieringen av den nationella energieffektivitetsfonden är säkerställd eller stärkt.

([14]) Slutliga rekommendationer från europeiska medborgarpanelen om energieffektivitet, https://citizens.ec.europa.eu/document/download/52a3608d-662c-4b0e-b463-684a9dbef302_en?filename=Final%20recommendations%20European%20Citizens%60%20Panel%20on%20Energy%20Efficiency.pdf.

3. **Skala upp långsiktiga finansieringsinstrument och blandade finansieringslösningar** Medlemsstaterna bör se över de befintliga nationella regelverken för finansiering med avseende på att utnyttja finansieringslösningar som kombinerar olika typer av bidrag – räntesubventioner och subventioner av garantiavgifter, kapitalrabatter, bidrag till tekniskt bistånd, lån med låga eller inga räntor och offentliga garantier, som kan stödja utvecklingen av privata finansieringserbjudanden, finansiella produkter och innovativa finansieringsinstrument. Dessutom bör medlemsstaterna

   — modifiera det kombinerade bidragsstödet för att minska risken i samband med och hindren för tillgång till finansiering,

   — utnyttja karaktären som revolverande fond hos finansieringsinstrument för energieffektivitet med en kombinerad bidragskomponent,

   — stödja utvecklingen av specifika finansiella verktyg för energieffektivitet, och

   — maximera användningen av EU:s budgetmedel och program för att använda finansieringsinstrument i stor skala.

4. **Införa system för projektutvecklingsstöd och stödja utvecklingen av ”aggregatorer” för energieffektivitetsprojekt**. I detta ingår gemensamma kontaktpunkter som hjälper medborgare och företag att utveckla och aggregera investeringsprojekt för energieffektivitet, superenergitjänstföretag, energigemenskaper, system för projektutvecklingsstöd och andra projektutvecklare. Aggregatorerna bör stödjas för att uppnå kritisk storlek i syfte att upprätta en stabil kanal för bankmässiga investeringar. Medlemsstaterna uppmanas att använda EU-stöd, till exempel genom instrumentet för europeiskt lokalt energistöd (Elena), för att inrätta nationella eller regionala faciliteter för tekniskt stöd och projektutvecklingsstöd.

5. **Delta proaktivt i den europeiska koalitionen för finansiering av energieffektivitet för att främja ett närmare och effektivt samarbete med finansinstitut**. I detta ingår utveckling av de nationella knutpunkterna och fastställa deras mandat och arbetsprogram. Dessutom bör medlemsstaterna

   — inrätta partnerskap för att hjälpa affärsbanker att bättre utnyttja de finansiella sidovinsterna av investeringar i energieffektivitet, och

   — stödja finansinstitut och uppmana dem att erbjuda kundvänliga finansieringsalternativ för energieffektivitet.

6. **Utnyttja skatteincitamenten på bästa sätt för att mobilisera privata investeringar i energieffektivitet**. En central prioritering bör vara att avskaffa skatteåtgärder och skattesubventioner som avskräcker från investeringar i förbättringar av energieffektiviteten, t.ex. sådana som låser in fossilbränslebaserad och energiineffektiv teknik, och undvika att skatteåtgärder riktas mot de ekonomiska sidovinsterna med energieffektivitetsförbättringar genom högre skatter. Dessutom bör medlemsstaterna införa positiva skatteincitament och skatteåtgärder för att mobilisera energieffektivitetsinvesteringar.

7. **Främja utveckling och användning av låneprodukter för energieffektivitet och privat finansiering genom kreditavtal**. I detta ingår energieffektivitet och renoveringslån, inbegripet användning av offentliga garantier, andra riskreducerande åtgärder, skatteincitament, förstärkning av banksektorn för privatpersoner och mindre företag samt värdering av energibesparingar i kreditvärdighetsbedömningar. I linje med det omarbetade energieffektivitetsdirektivet ((EU) 2023/1791), se till att låneprodukter för energieffektivitet erbjuds allmänt och på ett icke-diskriminerande sätt av finansinstitut – vilket innebär att de lyfts fram i stället för traditionella finansiella produkter när detta tillgodoser de potentiella kundernas bästa – och att de är synliga och tillgängliga för konsumenterna, bland annat genom stöd från tredjepartsaktörer och offentliga myndigheter. Dessutom bör medlemsstaterna

   — möjliggöra samägandeföreningar att ta lån gemensamt för att finansiera energieffektivitetsinvesteringar, och

   — tillhandahålla tekniskt stöd och råd till finansinstitut för att bygga upp den nödvändiga kapaciteten för långivare att marknadsföra låneprodukter för energieffektivitet.

   Marknadsaktörerna bör

   — utveckla och marknadsföra låneprodukter för energieffektivitet, och

   — tillhandahålla kundvänliga finansierings- och utlåningslösningar för energieffektivitet i enlighet med artikel 30 i energieffektivitetsdirektivet.

8. **Skapa förutsättningar för det nödvändiga regelverket och stödja utvecklingen av innovativa finansieringssystem** System såsom skattefinansiering och fakturafinansiering skulle bör utvecklas genom att låta myndigheter använda skatter och andra avgifter som skuldåterbetalningsverktyg, genom att involvera energiföretag och energidistributörer i finansieringen av energieffektivitetsåtgärder och tillåta återbetalning av skulder via energiräkningar. Ssamt genom att göra det möjligt att knyta skulden till en fastighet så att den kan överföras med äganderätten. Närmare bestämt bör medlemsstaterna göra följande:

— Bedöma om den nationella ramen tillåter utveckling av system för skatte- och fakturafinansiering.

— Ge energiföretag rätt att tillhandahålla finansiering för energieffektivitet,

— Fastställa förfaranden för att säkerställa återbetalningar via fastighetsrelaterade skatter och överföring av skulder tillsammans med ägandet.

— Säkerställa ett tillräckligt kassaflöde i genomförandeorgan (t.ex. allmännyttiga företag, energitjänstföretag) och/eller inrätta nationella eller lokala garantier och stödfonder för att uppnå stordriftsfördelar.

Marknadsaktörerna bör

— utveckla och marknadsföra fakturafinansieringssystem för energieffektivitet genom att främja samarbete mellan allmännyttiga energiföretag och energitjänstföretag.

9. **Undanröja hinder och utöka finansieringen av energieffektivitet genom tjänsteavtal och främja en marknad för energitjänster** Exemplen omfattar förbättringar av energieffektiviteten via driftsutgifter, undanröjande av administrativa flaskhalsar och hinder för energitjänstföretagens marknadsutveckling, utnyttjande av den beprövade potentialen i resultatbaserade instrument såsom avtal om energiprestanda och andra innovativa lösningar för energitjänster. Medlemsstaterna och marknadsaktörerna bör

— använda EU:s och medlemsstaternas offentliga budgetstöd för att utveckla marknaden för energitjänstföretag genom att underlätta finansieringen för energitjänstföretag och ta fram specifika verktyg för energieffektivitet,

— främja energitjänstföretagens roll och nya avtalsvillkor, såsom energieffektivitetstjänster och avtal om energiprestanda, som en pelare i den nationella energieffektivitetspolitiken,

— främja uppdateringen av rättsliga ramar och offentliga upphandlingar för att uttryckligen erkänna och underlätta finansiering via energitjänstföretag och avtal om energiprestanda, och

— stödja utbyggnaden av avancerad mätarinfrastruktur som automatiskt kan övervaka energiflöden och energibesparingar.

Marknadsaktörerna bör

— utnyttja allmänhetens stöd och EU:s inre marknad för att främja en livskraftig marknad för energieffektivitet som en tjänst, även över EU:s inre gränser, och

— utveckla partnerskap mellan teknikleverantörer, energidistributörer, energitjänstföretag och finansinstitut.

10. **Utnyttja långsiktiga offentliga garantier och andra riskreducerande verktyg som kan öka tillgången till privat finansiering för energieffektivitet.** Sådana garantier och verktyg är avgörande för att förbättra affärsnyttan med energieffektivitet genom att minska den totala investeringsrisken, tillhandahålla kreditförstärkningsstöd för att öka tillgången till finansiering för specifika marknader och befolkningssegment och stödja mer konkurrenskraftiga räntor. Dessutom bör medlemsstaterna identifiera landsspecifika risker och svårigheter med att få tillgång till finansiering för marknadsaktörer.

11. **Främja refinansieringsmöjligheter samt utvecklingen av en andrahandsmarknad för energieffektivitet** med privata finansinstitut. Sådana faciliteter skulle kunna stödja forfaiting- och factoringsystem för energitjänstföretagens energiprestandaavtal, kombinera energieffektivitetsfordringar från olika låntagare för värdepapperiseringsändamål och underlätta inrättandet av superenergitjänstföretag eller liknande strukturer som fungerar som förmedlare mellan energitjänstföretag och institutionella investerare. Dessutom bör medlemsstaterna och marknadsaktörerna

— främja utvecklingen av marknaden för gröna obligationer i sina nationella sammanhang, och

— upprätta och förstärka en särskild dialog med finansinstitut om utvecklingen av en andrahandsmarknad för energieffektivitet, och

— stödja inrättandet av särskilda faciliteter för refinansiering av energieffektivitet.

12. **Förbättra insamlingen av uppgifter om energieffektivitet.** I detta ingår bland annat uppgifter om de finansiella resultaten av energieffektivitetsinvesteringarna och data till stöd för övervakning och kontroll av energibesparingarna Medlemsstater och marknadsaktörer bör stödja utveckling, harmonisering, standardisering och förenkling av metoder för projektvärdering, inbegripet värdering av icke-energirelaterade fördelar och de åtgärder för övervakning och kontroll av energibesparingar som är avgörande för att öka investerarnas förtroende och säkerhet, och säkra det monetära värdet av energibesparingar som en handelsvara.

Vid genomförandet av denna rekommendation bör medlemsstaterna och marknadsaktörerna på lämpligt sätt beakta bilagan till denna rekommendation med detaljerade riktlinjer om särskilda politiska åtgärder och finansieringsåtgärder för att mobilisera privata investeringar i energieffektivitet, inklusive särskilda rekommenderade åtgärder, motiverad bakgrund och exempel på framgångsrika användningsfall.

Utfärdad i Bryssel den 10 mars 2026.

På kommissionens vägnar
Dan JØRGENSEN
Ledamot av kommissionen

BILAGA

1. **INLEDNING**

Denna bilaga till kommissionens rekommendation om frigörande av privata investeringar i energieffektivitet (*rekommendationen*) innehåller närmare uppgifter om särskilda politiska åtgärder och finansieringsåtgärder för att mobilisera privata investeringar i energieffektivitet. I bilagan identifieras viktiga steg och ges exempel på framgångsrika fall i syfte att stödja medlemsstaterna i inrättandet av konkreta åtgärder och finansieringssystem.

Dessa åtgärder är strukturerade i två avsnitt utifrån de två sammanlänkade drivkrafterna för att frigöra privata investeringar:

1) Aktivera och aggregera efterfrågan på energieffektivitetsinvesteringar.

2) Förbättra tillgången till finansieringserbjudanden för energieffektivitet, minska riskerna med investeringar och främja möjligheterna till refinansiering.

Det första avsnittet rör rekommendationerna 2–6 i huvudtexten, medan det andra avsnittet gäller rekommendationerna 7–12. Den **första rekommendationen** om att inrätta en långsiktig stödram för offentlig finansiering av energieffektivitet är en förutsättning för utvecklingen av fler åtgärder som kan mobilisera ytterligare privata investeringar och, på det hela taget, affärsnyttan av energieffektivitet.

Med tanke på de befintliga skillnaderna mellan medlemsstaterna när det gäller reglering och styrning, samt deras olika finansieringsmetoder för energieffektivitet och utvecklingen av privata finansieringserbjudanden för energieffektivitet, kommer rekommendationerna i denna bilaga att behöva anpassas till varje medlemsstats specifika nationella och regionala ramverk för energieffektivitet och styrning.

För att utarbeta rekommendationen, och som en del av den relaterade gemensamma rapporten om finansiering av energieffektivitet i Europa – en utvärdering av de offentliga utgifterna för energieffektivitet, identifierade och bedömde kommissionen, med stöd av nationella myndigheter, mer än 400 offentliga finansieringssystem till stöd för energieffektivitetsinvesteringar i de 27 EU-medlemsstaterna, inklusive system som samfinansieras av EU ([1]). Enligt den gemensamma rapporten använder medlemsstaterna främst icke återbetalningspliktiga finansieringsformer för att stödja energieffektivitet. Alternativa lösningar med inriktning på återbetalningspliktiga finansieringsformer som bättre kan locka till sig privata investeringar är mindre vanliga. I den gemensamma rapporten noteras att de årliga investeringar som krävs för att uppnå energieffektivitetsmålen för 2030 är 370 miljarder euro per år för perioden 2021–2030, medan det beräknade investeringsgapet för att uppnå energieffektivitetsmålen uppgår till omkring 170 miljarder euro per år. Detta måste vara kopplat till ökningen av EU:s budgetresurser för energieffektivitet med 491 % under den fleråriga budgetramen 2021–2027 jämfört med perioden 2014–2020, dvs. från 26,5 till 156,6 miljarder euro, varvid den största delen av ökningen härrör från faciliteten för återhämtning och resiliens. I rapporten dras slutsatsen att EU:s och medlemsstaternas offentliga budgetresurser för energieffektivitet är grundläggande, men att de endast kan täcka en begränsad del (14,4 %) av investeringsgapet. Därför bör den offentliga finansieringens katalysatoreffekt utnyttjas fullt ut genom att finansieringen görs mer effektiv och ändamålsenlig för att uppnå större energibesparingar och locka till sig ytterligare privat kapital.

2. **AKTIVERA OCH AGGREGERA EFTERFRÅGAN PÅ ENERGIEFFEKTIVITETSINVESTERINGAR**

Att aktivera och aggregera efterfrågan på investeringar är det viktigaste steget för att mobilisera privat finansiering för investeringar i energieffektivitet. Det är därför nödvändigt att utveckla stabila investeringskanaler och stimulera efterfrågan på energieffektivitet för att göra sådana instrument mer attraktiva för privata investerare. EU:s medlemsstater har en nyckelroll att spela när det gäller att aktivera och aggregera efterfrågan på investeringar i energieffektivitet. Nedanstående kapitel gäller rekommendationerna 2–6 i huvudtexten.

2.1 **Rekommendation 2: Inrätta eller stärka den nationella energieffektivitetsfonden eller motsvarande faciliteter**

Att aggregera olika finansieringsflöden samt tekniskt och ekonomiskt stöd i en nationell energieffektivitetsfond eller motsvarande facilitet, såsom en nationell utvecklingsbank, är avgörande för att stödja genomförandet av energieffektivitetsåtgärder och för att uppnå energieffektivitetsmålen för 2030 avseende medlemsstaternas bidrag. En sådan fond kan bidra till att stärka den nationella samordningen och det centraliserade finansieringsstödet, sammanföra sakkunskap om finansiering av energieffektivitet och underlätta blandningen av olika finansieringssystem och källor till offentligt finansiellt stöd samt bättre sammanföra investeringskanalerna genom att anpassa reglerna för stödberättigande, övervakning och kontroll.

([1]) Rapport från kommissionen till Europaparlamentet och rådet om finansiering av energieffektivitet i Europa: En bedömning av de offentliga utgifterna för energieffektivitet och byggnaders energiprestanda, COM (2026) 118.

Den nationella energieffektivitetsfondens roll när det gäller att bidra till EU:s energieffektivitetsmål fastställs i artikel 30 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet ([2]). I artikel 30 i energieffektivitetsdirektivet föreskrivs också möjligheten att uppfylla vissa energieffektivitetskrav genom ett ekonomiskt bidrag till den nationella energieffektivitetsfonden ([3]).

Fram till 2024 hade 16 av 27 medlemsstater inrättat en nationell energieffektivitetsfond eller en liknande enhet ([4]). Dessa nationella finansieringsmekanismer varierar dock kraftigt i fråga om finansieringsvolym och typ av finansieringsstöd, och många framstår som vilande eller underutnyttjade.

Inrättandet eller nylanseringen av en nationell energieffektivitetsfond eller liknande är ett viktigt steg mot att förbättra den nationella finansieringsramen och frigöra privata investeringar i energieffektivitet. En sådan särskild enhet kan förbättra samordningen och aggregeringen av finansieringsinstrument och finansieringsmekanismer genom att sammanföra offentliga resurser och använda blandade finansieringslösningar, och utnyttja kombinationen av bidrag och lån för specifika investeringar. Genom att samla teknisk och finansiell expertis kan en sådan fond dessutom ge tekniskt stöd till storskaliga energieffektivitetsprojekt och pilotprojekt för innovativa finansieringslösningar för energieffektivitet.

Ett stort hinder för att använda blandad finansiering för energieffektivitet är bristen på samordning mellan bidragsprogram och finansieringsinstrument såsom förmånliga lån, offentliga garantier eller andra riskreducerande lösningar. Bidrag tränger ofta ut andra finansieringsinstrument, särskilt när gränserna mellan icke återbetalningspliktiga och återbetalningspliktiga stödmekanismer inte är tydligt avgränsade. Sammanslagning av resurser och expertis i en ny eller redan befintlig enhet på nationell nivå kan möjliggöra bättre samordning mellan olika finansieringsflöden, bland annat genom anpassning av regler och förfaranden för att bedöma om åtgärder är stödberättigande, samt för övervakning och kontroll av uppnådda energibesparingar. I många fall kan en förbättring och förenkling av de nationella stödramarna för investeringar i energieffektivitet minska transaktionskostnaderna, öka insynen och på lång sikt synliggöra branschintressenter och finansinstitut på den nationella marknaden för energieffektivitet, vilket gör affärsnyttan med energieffektivitet mer attraktiv.

Dessutom kan en sammanslagning av expertis inom finansiering av energieffektivitet i en nationell energieffektivitetsfond medföra en mer samordnad insamling av data om investeringar i energieffektivitet och förbättra samarbetet med privata finansinstitut. Det kan också möjliggöra riktad återkoppling till nationella och europeiska beslutsfattare för ökade investeringar i energieffektivitet. Den nationella energieffektivitetsfondens samordnande och underrättelseinsamlande roll går hand i hand med främjandet av partnerskap på nationell nivå mellan offentliga myndigheter, finansinstitut och energieffektivitetsindustrin för att bättre samordna offentliga incitament och stödsystem med privata finansieringslösningar. Sådana partnerskap kan också äga rum via de nationella knutpunkter som inrättats inom ramen för den europeiska koalitionen för finansiering av energieffektivitet ([5]).

Mot denna bakgrund är de viktigaste åtgärderna för att stödja aggregeringen av finansieringsflöden för energieffektivitet och finansieringsexpertis följande:

— **Bedöma läget hos systemen för finansiering av energieffektivitet** i landet för att fastställa om ökad aggregering av finansieringsresurser och samordning av offentligt finansieringsstöd kan minska transaktionskostnaderna, och samtidigt öka attraktionskraften och synligheten för investeringar i energieffektivitet hos privata investerare.

([2]) En nationell energieffektivitetsfond definieras, i enlighet med artikel 30.12 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet, som den enhet som stöder det nationella genomförandet av energieffektivitetsåtgärder och uppnår det nationella bidraget till EU:s energieffektivitetsmål för 2030.

([3]) För närmare uppgifter om hur medlemsstaterna kan utnyttja alternativet med ekonomiskt bidrag, se kommissionens rekommendation av den 12 december 2023 om införlivande av artikel 30 om nationella energieffektivitetsfonder, finansiering och tekniskt stöd i direktiv (EU) 2023/1791 om energieffektivitet (EUT C, C/2023/1553, 19.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/1553/oj), som innehåller ytterligare detaljer om politiska alternativ för att inrätta nationella energieffektivitetsfonder och om alternativen för ett ekonomiskt bidrag till den nationella energieffektivitetsfonden för att uppnå en del av energieffektivitetskraven.

([4]) De 16 medlemsstater som har inrättat en nationell energieffektivitetsfond eller liknande är Bulgarien, Tjeckien, Tyskland, Spanien, Kroatien, Italien, Irland, Cypern, Lettland, Litauen, Malta, Nederländerna, Portugal, Rumänien, Slovakien och Slovenien.

([5]) Den europeiska koalitionen för finansiering av energieffektivitet är ett initiativ från kommissionen som sammanför EU-länder, finansinstitut och berörda parter för att identifiera åtgärder som konkret kan förbättra den privata finansieringen av energieffektivitet. Närmare uppgifter finns här: https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-efficiency/financing/european-energy-efficiency-financing-coalition_sv.

— **Inrätta en nationell energieffektivitetsfond eller liknande enhet, eller stärka den befintliga**. Fonden bör ges ett tydligt mandat att mobilisera finansiering av energieffektivitet inom olika sektorer, bland annat för att renovera befintliga bostadsbestånd och omvandla byggnader till energieffektiva bostadsprojekt. Detta kan uppnås genom att skapa en särskild struktur med ett särskilt mandat för att mobilisera investeringar i energieffektivitet, inom eller utanför befintliga organ som främjar kapitalinvesteringar, för att förvalta EU:s och medlemsstaternas offentliga finansieringsstöd för energieffektivitet. Medlemsstaterna bör se till att strukturen har den expertis som krävs för att effektivt kunna fullgöra sitt uppdrag.

— **Fastställa finansieringen av den nationella energieffektivitetsfonden** och anförtro fonden finansieringen av långsiktiga nationella energieffektivitetsprogram, utveckling av blandade finansieringslösningar, och tillhandahållande av tekniskt stöd för finansiering av energieffektivitet. Fonden kan finansieras på olika sätt, bland annat genom offentlig budget och EU-stödprogram/nationella offentliga stödprogram, fordringar från dess långsiktiga finansieringsinstrument för energieffektivitet, intäkter från auktioner av energibesparingscertifikat enligt nationella kvotpliktsystem för energieffektivitet, utsläppsrätter enligt EU:s system för handel med utsläppsrätter, handel med vita certifikat, eller mobilisering av privat finansiering på kapitalmarknader, såsom överföringar av energibesparingsfordringar till institutionella investerare som är verksamma på andrahandsmarknaden.

— **Öka rollen för den nationella energieffektivitetsfonden eller liknande enhet** när det gäller att tillhandahålla tekniskt stöd till storskaliga investeringsprojekt, samla in uppgifter, bedöma utvecklingen av energieffektivitetsmarknaden och investeringar, och ge expertråd om finansieringsinstrument, innovativa finansieringslösningar och finansieringspolitik, bland annat genom de nationella knutpunkterna för den europeiska koalitionen för finansiering av energieffektivitet.

Framgångsrika exempel på nationella energieffektivitetsfonder är Altum ([6]) i Lettland, som samlar stöd till finansiering av energieffektivitet och sakkunskap inom en befintlig nationell facilitet, och den spanska nationella fonden för energieffektivitet ([7]), som har inrättats för att uppfylla nationella energisparkrav samtidigt som verksamheten utökas.

2.2 **Rekommendation 3: Skala upp långsiktiga finansieringsinstrument och blandade finansieringslösningar**

Som en del av rapporten om finansiering av energieffektivitet i Europa undersökte kommissionen finansieringsnivån avseende energieffektivitet i EU-27 och bedömde befintliga system för finansiering av energieffektivitet, både EU-finansierade och nationellt finansierade. Av 426 system för finansiering av energieffektivitet som identifierades i EU-27 under perioden 2014–2024 var det endast 25 % som utnyttjade finansieringsinstrument, inklusive blandat finansieringsstöd som kombinerar bidrag och lån i ett enda förfarande. Återstående 75 % var icke återbetalningspliktiga system, såsom bidrag och skatterabatter. Endast i en handfull medlemsstater stod finansieringsinstrument och blandade finansieringslösningar för mer än 30 % av det offentliga finansieringsstödet till energieffektivitet.

Även om bidragsbaserade system, skatterabatter och andra former av icke återbetalningspliktiga subventioner inte nödvändigtvis hindrar mobiliseringen av privata investeringar, har de ofta lägre hävstångsfaktorer och högre bidragsintensitet jämfört med finansieringsinstrument och blandade finansieringslösningar. Det kan leda till att det privata kapitalet trängs ut från finansieringen av energieffektivitet. Dessutom kan bidrags- och subventionsprogram som är starkt beroende av medlemsstaternas finanspolitiska kapacitet och bidrag till EU:s budget leda till en *stop-and-go*-strategi, som hindrar utvecklingen av en välmående energieffektivitetsmarknad. Jämfört med finansieringsinstrument och blandade finansieringslösningar utnyttjas inte kapitalmarknadernas och privata investerares deltagande i bidragsbaserade program och skatterabattsystem, som ofta uteslutande förlitar sig på privat samfinansiering från bidragsmottagarnas egna medel och

([6]) ALTUM, lettiskt statligt företag, ger företag och hushåll tillgång till finansiella resurser genom lån, garantier och investeringar i riskkapitalfonder. Finansieringen för genomförandet av statliga stödprogram omfattar både EU-medel och nationell offentlig finansiering samt finansiering anskaffad av Altum från internationella institutioner och kapitalmarknader. Altum spelar en avgörande roll i att stödja energieffektivitetsinvesteringar genom att aggregera finansieringsstöd till privatpersoner och företag och hantera energieffektivitet i såväl byggnader som inom industrin, med ett kombinerat stöd bestående av bidragsprogram, förmånliga lån, offentliga garantier och tekniskt stöd. Närmare uppgifter finns här: https://www.altum.lv/en/.

([7]) Den spanska nationella fonden för energieffektivitet (FNEE) finansierar nationella energieffektivitetsinitiativ i enlighet med artikel 30 i energieffektivitetsdirektivet. FNEE inrättades 2014 och förvaltas av institutet för energidiversifiering och energibesparing (IDAE) på uppdrag av ministeriet för ekologisk omställning och demografiska utmaningar. FNEE tillhandahåller ekonomiskt och finansiellt stöd, tekniskt stöd, utbildning och information med målet att öka energieffektiviteten inom olika sektorer samt deras bidrag till det nationella energibesparingsmålet enligt artikel 8 i energieffektivitetsdirektivet. FNEE ingår i det spanska nationella kvotpliktsystemet för energieffektivitet enligt vilket kvotpliktiga parter (gas- och elmarknadsföringsföretag samt grossistoperatörer inom petroleumprodukter och gasol) tilldelas årliga nationella energibesparingsskyldigheter. För att fullgöra dessa skyldigheter måste kvotpliktiga parter ge ett lägsta årligt ekonomiskt bidrag till FNEE. Återstoden av skyldigheterna kan fullgöras genom frivilligt förvärv av energibesparingscertifikat eller genom ytterligare ekonomiska bidrag till fonden. Närmare uppgifter finns här: https://www.idae.es/ayudas-y-financiacion/fondo-nacional-de-eficiencia-energetica.

besparingar. Paradoxalt nog skapar den icke återbetalningspliktiga finansieringsformen ett hinder för dem som saknar tillräckliga egna medel för att täcka den samfinansiering som krävs eller, när det gäller skatterabatter, inte har tillräckligt höga beskattningsbara inkomster för att kunna utnyttja ordningen. Detta kan få regressiva skattepolitiska effekter, där tillgången till offentliga subventioner ökar med den beskattningsbara inkomsten.

Samtidigt bromsas ofta investeringarna i energieffektivitet av höga risker och svår tillgång till finansiering. Detta kan ske för vissa marknadssegment, såsom låginkomsthushåll, flerfamiljshus eller små och medelstora företag, eller med mer ambitiösa investeringar i energibesparingar eller införandet av ny teknik. Att använda bidragsstöd i kombination med lån, tillsammans med andra riskreducerande åtgärder, såsom offentliga garantier, kan minska riskerna i samband med detta.

För att locka mer privat kapital till energieffektivitet och samtidigt säkerställa en allmän tillgång till långsiktigt finansiellt stöd bör medlemsstaterna därför **använda finansieringsinstrument i stor skala, särskilt storskaliga blandade finansieringssystem som kombinerar bidrag och finansieringsinstrument, inklusive lån och offentliga garantier**. Detta kan uppnås genom inrättande av långsiktiga nationella finansieringsinstrument för energieffektivitet för att tillhandahålla långsiktiga finansieringsmöjligheter, bland annat genom införande av revolverande fonder och justeringar av bidragsstöd för att tillgodose de berörda stödmottagarnas behov.

Inrättandet av långsiktiga finansieringsinstrument i stor skala kommer också att möjliggöra samarbete med marknadsaktörer – finansinstitut, energitjänstföretag, tredjepartsfinansiering och projektutvecklare – vilket kommer att ge stabila och långsiktiga utsikter för att maximera kombinationen av offentliga och privata bidrag. Dessa instrument bör finnas tillgängliga för olika sektorer och kan fungera som revolverande fonder, som regelbundet refinansieras med offentliga medel.

Dessa instrument bör också kombineras med särskilt tekniskt stöd för att utveckla specifika finansiella verktyg för energieffektivitet med deltagande av privata finansinstitut och energitjänstföretag samt innovativa finansieringslösningar, såsom avtal om energiprestanda och energieffektivitet som en tjänst.

För att effektivt skala upp finansieringsinstrumenten för energieffektivitet bör återbetalningspliktiga och förmånliga lån och offentliga garantier kombineras med särskilt bidragsstöd som är skräddarsytt för särskilda kriterier, såsom energieffektivitetsförbättringens omfattning, målgruppen eller typen av tillgång som renoveras (t.ex. byggnader med sämst prestanda och flerfamiljshus). Prioriteringen bör vara att inrätta kombinerade finansieringslösningar som utnyttjar offentliga bidrag för att säkerställa tillgång till finansiering och minska riskerna med mer ambitiösa investeringar. Nationella energieffektivitetsfonder eller liknande enheter är väl lämpade att använda sådana långsiktiga finansieringsinstrument, genom att kombinera lån eller garantier med bidragskomponenter i en enda energieffektivitetsinsats.

Inom de sammanhållningspolitiska fonderna har till exempel kommissionens och Europeiska investeringsbankens (EIB) plattform för fi-compass-rådgivning ([8]) utvecklat en beprövad modell för ett finansieringsinstrument för energieffektivitet med en bidragskomponent, där det organ som genomför finansieringsinstrumentet levererar både låne- och bidragskomponenten för finansieringsinstrumentet.

Ett viktigt mervärde för finansieringsinstrument som kombinerar lån, garantier, bidrag och tekniskt stöd är deras potential som revolverande fond och långsiktiga perspektiv. Att öka användningen av sådana finansieringsinstrument ger stabilitet och förutsägbarhet, vilket stöder utvecklingen av en välmående energieffektivitetsmarknad. Det gör det möjligt för den finansiella myndighet som förvaltar finansieringsinstrumenten att återinvestera det återbetalningspliktiga beloppet – minus bidragsstödet och andra riskreducerande åtgärder – i nya energieffektivitetsinvesteringar. Även om den offentliga fond som tillhandahåller medel till finansieringsinstrumenten kommer att kräva regelbunden rekapitalisering kan den kontinuerligt återinvestera i nya energieffektivitetsåtgärder och göra revolverande fonder till en lovande modell för att mobilisera privata investeringar.

Mot denna bakgrund är de viktigaste åtgärderna för att stödja införandet av finansieringsinstrument och blandade finansieringslösningar för energieffektivitet följande:

Betydligt öka användningen av offentliga finansieringsinstrument för att finansiera energieffektivitetsinvesteringar som en del av den nationella finansieringsramen och inom den nationella energieffektivitetsfonden, eller motsvarande instrument, för att ge den nationella värdekedjan för energieffektivitet och potentiella stödmottagare ett långsiktigt investeringsperspektiv.

([8]) Fi-compass-modell för ett finansieringsinstrument för energieffektivitet med en bidragskomponent (maj 2022): https://www.fi-compass.eu/library/how-to/model-financial-instrument-grant-component-support-energy-efficiency.

Inrätta blandade finansieringslösningar som kombinerar lån, offentliga garantier och bidragsstöd i en och samma insats. Minska hindren för att få tillgång till finansieringsstöd för energieffektivitet, antingen genom att inrätta finansieringsinstrument med en bidragskomponent eller genom att göra det möjligt att kombinera olika finansieringsflöden som ger lån, offentliga garantier och beviljar stöd till samma energieffektivitetsinvesteringar.

Anpassa det kombinerade bidragsstödet för att minska risken och hindren för tillgång till finansiering på grundval av faktorer som hushållens inkomstnivå, värdet av de berörda tillgångarna eller investeringens storlek. Till exempel kan det kombinerade bidragsstödet ökas för investeringar som riktar sig till låginkomsthushåll och sårbara hushåll, byggnader med sämst prestanda, mikroföretag och små och medelstora företag, eller investeringar som syftar till totalrenovering av byggnader med sämst prestanda eller storskaliga investeringsprogram för energieffektivitet som leder till betydande energibesparingar.

Utnyttja karaktären som revolverande fond hos finansieringsinstrument för energieffektivitet med en kombinerad bidragskomponent. Tillhandahålla ett inledande offentligt kapitaltillskott och göra det möjligt för finansieringsmyndigheten att återinvestera återbetalningar i ytterligare energieffektivitetsåtgärder till låga eller inga ytterligare kostnader för den offentliga budgeten, genom att ge finansieringsfaciliteten ett långsiktigt perspektiv.

Stödja utvecklingen av specifika finansiella verktyg för energieffektivitet„ genom att utnyttja samarbetet mellan marknaden för energitjänstföretag, finansinstitut och stora kapitalägare, såsom offentliga myndigheter, offentliga företag, inklusive leverantörer av offentliga bostäder, samt stora fastighetsföretag.

Se över den befintliga nationella finansieringsramen och göra det möjligt att kombinera bidrag, lån och offentliga garantier från olika finansieringsflöden i en enda investering i energieffektivitet. Detta kommer att undanröja befintliga hinder för finansiering, såsom förekomsten av olika regler för stödberättigande och betalningar och begränsad intern samordning vid användningen av stödprogram för finansiering av energieffektivitet.

Maximera användningen av EU:s budgetmedel och program för att använda finansieringsinstrument i stor skala. Överväga att använda den sociala klimatfonden och de nationella intäkterna från EU:s utsläppshandelssystem (både det befintliga ETS1 och det kommande ETS2) i detta syfte.

2.3 Rekommendation 4: Införa system för projektutvecklingsstöd och stödja utvecklingen av ”aggregatorer” för energieffektivitetsprojekt

Ett stort hinder för att locka privata kapitalinvesteringar till energieffektivitet är investeringskanalernas ofta begränsade attraktionskraft. Energieffektivitetsinvesteringarnas relativa småskalighet och fragmenterade karaktär gör dem mer komplexa och mindre attraktiva för privata investerare jämfört med andra investeringar.

För att mobilisera ytterligare privata kapitalinvesteringar är det viktigt att ta itu med investeringsefterfrågan och förbättra kvaliteten på investeringskanalerna för energieffektivitet. Medlemsstaterna bör stödja införandet av i) tekniskt stöd för utformning av finansieringsinstrument som aggregerar småskaliga energieffektivitetsprojekt och energirenoveringar och ii) särskilt projektutvecklingsstöd för att hjälpa tillgångsinnehavare, lokala myndigheter, offentliga företag, kommersiella fastigheter och företag att utforma storskaliga investeringsprojekt.

Centraliseringen av tekniskt stöd medför stora möjligheter att aggregera energieffektivitetsinvesteringar och standardisera insamlingen av specifika uppgifter om deras energi- och finansprestanda. Detta kan göra energieffektivitetsprojekt mer attraktiva för privata investerare och skulle också ge incitament till refinansiering och värdepapperisering på andrahandsmarknaden.

Anseendet hos projektutvecklingsfaciliteter och faciliteter för tekniskt stöd spelar en viktig roll för att locka till sig privat kapital, vilket gör att privata investerare kan känna sig mer säkra på kreditvärdigheten hos investeringar i energieffektivitet. Dessa faciliteter kan, i kombination med rådgivande gemensamma kontaktpunkter, fungera som investeringsambassadörer för energieffektivitet på plats och ta itu med de bakomliggande orsakerna till den låga investeringsefterfrågan. De kan samarbeta med offentliga myndigheter och lokala företag för att förespråka finansiering av energieffektivitetsinvesteringar och blandningen av olika finansieringsflöden till specifika investeringar. De kan också hjälpa till att övervinna upplevda investeringsrisker bland privata investerare vid samfinansiering av energieffektivitetsprojekt, tack vare anseendet hos och det förtroende som tillhandahålls via den facilitet för tekniskt stöd som deltar i projektförberedelsen. På nationell nivå kan specialiserade enheter för finansiering av energieffektivitet, såsom nationella energieffektivitetsfonder eller liknande, spela en viktig roll för att höja kreditbetyget för investeringsprojekt, öka investerarnas förtroende och locka till sig gränsöverskridande och specialiserade investerare.

Nyckelrollen för faciliteter för tekniskt stöd och system för projektutvecklingsstöd nämns också i artikel 30.2 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet, som föreskriver att kommissionen ska bistå medlemsstaterna med att inrätta system för projektutvecklingsstöd som kan utöka investeringskanalerna för energieffektivitet och öka de privata investerarnas förtroende för och attraktionskraften hos investeringar i energieffektivitet. Kommissionen ger sådant stöd genom följande:

Instrumentet för europeiskt lokalt energistöd (Elena) ([9]) som genomförs av EIB på kommissionens vägnar, som inbegriper stöd till medlemsstaterna för att **inrätta sina faciliteter för tekniskt stöd på nationell och regional nivå, baserat på Elenamodellen**.

Life-programmets delprogram för övergång till ren energi, som tillhandahåller tekniskt projektutvecklingsstöd till offentliga och privata projektutvecklare för att bygga upp teknisk, ekonomisk och rättslig expertis för att lansera hållbara storskaliga investeringskanaler för energiinvesteringar.

Sammanhållningsfonden (C4T) ([10]) ger expertstöd till EU:s medlemsstater, regioner och lokala myndigheter för att hjälpa dem att genomföra de sammanhållningspolitiska investeringarna inom ramen för politiskt mål 2, inbegripet dem som är inriktade på energieffektivitet. Stödtjänsterna omfattar att utveckla strategier, förbättra övervakningen, engagera berörda parter, identifiera finansieringsmöjligheter, stödja förberedelser av ansökningsomgångar och bygga upp kapacitet.

Plattformen Fi-compass ([11]) erbjuder tekniskt stöd till förvaltande myndigheter och hjälper dem att utföra genomförbarhetsstudier, förhandsbedömningar, fallstudier och annat förberedande arbete som krävs för att inrätta finansieringsinstrument.

InvestEU:s rådgivningscentrum ([12]) **och initiativ som Jaspers** ([13]) ger tekniskt stöd till (offentliga och privata) projektansvariga och hjälper dem att utveckla hållbara renoveringsprojekt.

På samma sätt kan **gemensamma kontaktpunkter för bostadsrenoveringar och energieffektivitet i små och medelstora företag spela en avgörande roll för att öka efterfrågan på investeringar i energieffektivitet**. De ger teknisk, administrativ och finansiell rådgivning till enskilda personer och företag och hjälper dem att utveckla investeringsprojekt för energieffektivitet, särskilt energirenoveringar. Enligt artikel 22.6 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet och artikel 18.1 i det omarbetade energiprestandadirektivet ska medlemsstaterna inrätta gemensamma kontaktpunkter för att stödja slutkunder och slutanvändare, särskilt hushåll, offentliga organ, små och medelstora företag och mikroföretag med projekt för energieffektivitet och byggnadsrenovering. För att stödja medlemsstaterna i detta avseende utfärdar kommissionen en rekommendation med praktisk vägledning om inrättande och drift av gemensamma kontaktpunkter ([14]).

Mot denna bakgrund är de viktigaste åtgärderna för att främja användningen av projektutvecklingsstöd för att aktivera investeringskanalerna följande:

— **Inrätta nationella faciliteter för tekniskt stöd och system för projektutvecklingsstöd eller mobilisera befintliga faciliteter** för att stödja utvecklingen av investeringar i energieffektivitet, förbättra investeringskanalerna och öka kapitalmarknadernas förtroende för energieffektivitet. Medlemsstaterna kan inrätta sådana faciliteter i sina nationella energieffektivitetsfonder eller liknande enheter för att utveckla storskaliga energieffektivitetsinvesteringar och finansieringsinstrument och/eller specialiserade finansiella verktyg som samlar ett stort antal småskaliga energieffektivitetsinvesteringar, t.ex. för energirenoveringar i byggnader.

— **Utnyttja kommissionens rekommendation med praktisk vägledning om inrättande och drift av gemensamma kontaktpunkter – rådgivnings- och stödtjänster för bostadsrenoveringar, mikroföretag och små och medelstora företag**, för att säkerställa kontinuerligt och specialiserat stöd till medborgare och företag för att utveckla och genomföra energieffektivitetsprojekt.

— **Maximera användningen av stöd på EU-nivå, till exempel via Elena-instrumentet** ([15]) **och Life-programmets delprogram**, för övergång till ren energi, för att inrätta nationella faciliteter för tekniskt stöd, stödja projektutvecklingsstöd och utveckla system för finansiering av energieffektivitet som samlar flera småskaliga projekt.

([9]) Elena tillhandahåller bidrag för att utarbeta investeringsprogram för energisparande, och står för upp till 90 % av förberedelsekostnaderna. Bidragen uppgår vanligtvis till 1–3 miljoner euro och syftar till att stödja det team som förbereder investeringen. Stödet omfattar projektledning, genomförbarhetsstudier, tekniska studier/energibesiktningar, rättsligt stöd på projektnivå, förberedelser av anbudsförfaranden, aggregering, ansökan om bidrag och finansiering samt annan förberedande verksamhet.

([10]) Inforegio – ansökan om C4T GROUNDWORK – tekniskt stöd för sammanhållningspolitiska investeringar.

([11]) Plattformen fi-compass:finansieringsinstrument under EU:s delade förvaltning.

([12]) InvestEU:s rådgivningscentrum – hemsida.

([13]) Jaspers – Gemensamt stöd till projekt i de europeiska regionerna.

([14]) Kommissionens rekommendation med praktisk vägledning om gemensamma kontaktpunkter för energieffektivitet och byggnaders energiprestanda C(2026)1523.

([15]) Exempelvis Elenaprojekten GROWS och BOS4EE. Se https://www.eib.org/files/elena/76-project-factsheet-green-revolution-of-wealth-in-salento-grows.pdf och https://www.eib.org/files/elena/135-project-factsheet-bos4ee.pdf.

2.4 **Rekommendation 5: Delta proaktivt i den europeiska koalitionen för finansiering av energieffektivitet för att främja ett närmare och effektivt samarbete med finansinstitut**

Begränsad samordning i hela värdekedjan för finansiering av energieffektivitet mellan offentliga myndigheter, finansinstitut, energitjänstföretag och leverantörer av energieffektivitetsteknik är ett viktigt hinder för mobilisering av privata investeringar för energieffektivitet. Under de senaste åren har kommissionen stött olika initiativ för att överbrygga denna klyfta i samordningen, bland annat som en del av forumet för investeringar i hållbar energi och Horisont 2020 och Life-programmen för övergång till ren energi som finansierade nationella rundabordsprojekt.

För att sammanföra dessa insatser och tillhandahålla en gemensam ram för samarbete har Europeiska kommissionen inrättat **den europeiska koalitionen för finansiering av energieffektivitet** ([16]). Koalitionen syftar till att främja en gynnsam marknadsmiljö som ökar investeringarna i energieffektivitet, mobiliserar privat finansiering och engagerar finansinstitut. Den samordnar sin verksamhet med finansinstitut och andra marknadsaktörer för att effektivt utnyttja EU:s och medlemsstaternas budgetresurser, underlätta genomförandet av finansieringsinstrument för energieffektivitet och fungera som en katalysator för att mobilisera privata investeringar. Koalitionen antog arbetsprogrammet för 2025 vid sin första generalförsamling den 20 maj 2025 ([17]).

Nationella knutpunkter som ska inrättas i medlemsstaterna kommer att utgöra koalitionens operativa gren. Målen och verksamheten för dessa knutpunkter kommer att fastställas av de nationella myndigheterna. Målet är att skapa synergieffekter mellan nationell finansieringspraxis och industrin för energieffektivitet och energitjänster för att förbättra metoderna för finansiering av energieffektivitet och samla privata investeringar.

För närvarande förbises ofta energieffektivitet som en särskild prioritering och behandlas som en del av det bredare begreppet hållbar finansiering. Möjligheten att investera i många potentiella energibesparingsprojekt missas ofta på grund av bristen på insyn i finansinstitut, företagskommunikation och förfaranden för tillbörlig aktsamhet. Regelverk som EU-taxonomin har gjort hållbarhet till ett av sina mål, men finansierings- och investeringssektorn hålls tillbaka av låg efterfrågan, projektkomplexitet och brist på standardisering på energieffektivitetsområdet.

Syftet med koalitionen är att stärka samarbetet med finansinstitut för att prioritera investeringar i energieffektivitet. Samarbetet bör inriktas på att undanröja rättsliga och finansiella hinder för att främja privata investeringar i energieffektivitet. Det bör också uppmuntra finansinstitut att erbjuda skräddarsydda finansiella produkter, såsom hypotekslån för energieffektivitet och renoveringslån, som belyser fördelarna med energibesparingar.

Affärsbanker kan dra nytta av att spela en mer framträdande roll på energieffektivitetsmarknaden och säkerställa tillgång till allmänt tillgängliga och icke-diskriminerande låneprodukter för energieffektivitet som tar hänsyn till energibesparingspotentialen vid bedömningen av kreditrisken. Genom att utnyttja sina förbindelser med privata kunder kan bankerna utöka sina erbjudanden om energieffektivitet. Vissa banker har redan inrättat kreditlinor för energieffektivitet, ofta med stöd från institutioner som EIB, EBRD eller nationella utvecklingsbanker. Det krävs dock större engagemang från finansinstituten för att minska de upplevda riskerna och minska transaktionskostnaderna. Detta kan uppnås genom att utveckla intern expertis, skapa särskilda produkter som beaktar energibesparingsfördelar och standardisera projektbedömningar och låneprocesser för energieffektivitetsmarknadens ändamål.

Offentliga myndigheter på både EU-nivå och inom flera medlemsstater tillhandahåller garantiinstrument, offentliga kreditramar och tekniskt stöd för att hjälpa affärsbanker att minska transaktionskostnaderna, reducera riskerna med energieffektivitetsinvesteringar och stödja aggregering av mindre projekt för finansiering genom gröna obligationer.

Mot denna bakgrund är de viktigaste åtgärderna för att främja ett nära samarbete mellan nationella myndigheter och finansinstitut när det gäller finansiering av energieffektivitet följande:

Delta aktivt i den europeiska koalitionen för finansiering av energieffektivitet och uppmuntra nationella knutpunkter att identifiera särskilda åtgärder som främjar lösningar för finansiering av energieffektivitet och strategier för att frigöra privata investeringar.

([16]) Den europeiska koalitionen för energieffektivitet inrättades genom en gemensam förklaring mellan kommissionen och medlemsstaterna i december 2023. Koalitionen bygger på resultaten från finansinstitutgruppen för energieffektivitet, som inrättades 2013. Närmare uppgifter finns här: https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-efficiency/financing/european-energy-efficiency-financing-coalition_sv.

([17]) Europeiska koalitionen för energieffektivitet, verksamhetsområde och mandat, arbetsprogram för det första verksamhetsåret. Tillgängligt här: https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-efficiency/financing/european-energy-efficiency-financing-coalition_sv.

Samarbeta för att förbättra EU:s ram för finansiering av energieffektivitet, bland annat genom att i) stärka EU-program och nationella program och finansieringsinstrument för att bättre stödja ökningen av privata investeringar och ii) förbättra det finansiella regelverket för att uppmuntra finansinstitut att investera i energieffektivitet.

Inrätta partnerskap för att hjälpa affärsbanker att bättre utnyttja de finansiella sidovinsterna av investeringar i energieffektivitet, såsom energikostnadsbesparingar och ökade tillgångsvärden, som en del av kreditriskbedömningar. Detta inbegriper att tillhandahålla särskilt tekniskt stöd till finansinstitut som förvaltar offentligt understödda finansieringsinstrument för energieffektivitet.

Stödja finansinstitut och uppmana dem att erbjuda kundvänliga finansieringsalternativ för energieffektivitetsprojekt, använda tillgängligt stöd för offentlig finansiering och säkerställa bred, icke-diskriminerande tillgång till låneprodukter för energieffektivitet.

2.5 **Rekommendation 6: Utnyttja skatteincitamenten på bästa sätt för att mobilisera privata investeringar i energieffektivitet**

Klimat- och energirelaterade finanspolitiska verktyg, såsom energisparkrav, koldioxidskatter och fordonsskatter, kan, om de är noggrant utformade, stödja nationella strategier för finansiering av energieffektivitet, utlösa beteendeförändringar och ge incitament till energiomställning och investeringar i energieffektivitet.

Skattesystemet och skatteincitamenten kan spela en nyckelroll för att uppmuntra investeringar i energieffektivitet genom att fastställa skattemässiga belöningar och straffavgifter. Skatter och fördelaktiga skatteincitament används i allt högre grad för att stödja den gröna omställningen och energiomställningen, men att hitta en balans mellan deras effektivitet och bredare politiska konsekvenser är fortfarande en utmaning. Skadliga skatteincitament och skatteåtgärder kan inverka negativt på investeringar i energieffektivitet, t.ex. genom att låsa in fossilbränslebaserad och energiineffektiv teknik, motverka minskad energiförbrukning eller avlägsna ekonomiska sidovinster av förbättrad energieffektivitet.

Vanliga skatteincitament för energieffektivitet är bland annat skattelättnader (minskar den skattepliktiga inkomsten) eller skatterabatter (minskar skattskyldigheten) på inkomst eller bolagsskatt för enskilda eller företag som investerar i förbättrad energieffektivitet eller förvärv av effektiv energiteknik. Även om skattelättnader och skatterabatter gynnar företagssektorn kan de vara mindre attraktiva för privatpersoner, särskilt låginkomsttagare, eftersom deras skattskyldigheter kan vara för låga för att på ett meningsfullt sätt gynnas av sådana skatteincitament.

Mot denna bakgrund är de viktigaste åtgärderna för att på bästa sätt utnyttja skatteincitament för att mobilisera investeringar i energieffektivitet följande:

— **Öka användningen av finanspolitiska verktyg för att stimulera energiomställningen och energieffektiviteten**, och öka det nationella budgetansvaret och finanspolitiska ansvaret för att skapa en gynnsam miljö för investeringar i energieffektivitet.

— **Avskaffa skatteåtgärder och skattesubventioner som avskräcker från investeringar i förbättringar av energieffektiviteten**, t.ex. sådana som låser in fossilbränslebaserad och energiineffektiv teknik eller motverkar de ekonomiska sidovinsterna med energieffektivitetsförbättringar genom högre skatter.

— **Införa positiva skatteincitament och skatteåtgärder för att mobilisera energieffektivitetsinvesteringar**, särskilt för att stödja energieffektivitetsinvesteringar i företagssektorn och tillverkningsindustrin genom skattelättnader och skatterabatter.

3. **FÖRBÄTTRA TILLGÅNGEN TILL FINANSIERINGSERBJUDANDEN FÖR ENERGIEFFEKTIVITET, MINSKA RISKERNA MED INVESTERINGAR OCH FRÄMJA MÖJLIGHETERNA TILL REFINANSIERING**

För att mobilisera privat kapital till investeringar i energieffektivitet är det viktigt att göra privata finansieringserbjudanden för energieffektivitet mer attraktiva för medborgare och företag. För att öka attraktionskraften för privata kapitalinvesteringar i energieffektivitet är det dessutom viktigt att ta itu med den alltför stora marknadsfragmenteringen och den låga standardiseringen av investeringsprojekt och förbättra investeringskanalerna och portföljaggregeringen för att öka möjligheterna till skalbarhet och reproducerbarhet. Medlemsstaternas myndigheter kan spela en nyckelroll för att stimulera marknaden att utveckla och införa ett brett spektrum av privata produkter och tjänster för finansiering av energieffektivitet, vilket gör det mer ekonomiskt attraktivt och mindre betungande för medborgare och företag att investera i energieffektivitet. Med undantag för egna medel/besparingar kan energieffektivitet finansieras med privat kapital antingen genom kreditavtal – säkrade eller osäkrade lån – eller genom serviceavtal och finansiering från tredje part – särskilt energieffektivitetstjänster och leasing av energiutrustning.

För att maximera mobiliseringen av privat finansiering för energieffektivitet krävs också att finansinstitut och tredjepartsinvesterare får större möjligheter att investera kapital i energieffektivitet och att medborgare och företag kan uppfylla de nödvändiga tillsynskraven för att få tillgång till privat finansiering för att finansiera sina projekt. Detta kan man uppnå genom att minska risken med investeringar i energieffektivitet, öka medborgarnas och företagens upplåningskapacitet och förbättra villkoren för refinansiering för investerare i energieffektivitet. Nedanstående kapitel gäller rekommendationerna 7–12 i huvudtexten.

3.1 **Rekommendation 7: Främja utveckling och användning av särskilda låneprodukter för energieffektivitet och privat finansiering genom kreditavtal**

För att öka den privata kapitalmobiliseringen i investeringar i energieffektivitet är det viktigt att medlemsstaternas myndigheter hjälper finansinstituten att utveckla marknaden och främja användningen av särskilda låneprodukter för energieffektivitet. Artikel 30.3 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet föreskriver att **medlemsstaterna ska anta åtgärder som främjar låneprodukter för energieffektivitet, såsom gröna hypotekslån och gröna lån, med eller utan säkerhet, och säkerställa att de erbjuds brett och på ett icke-diskriminerande sätt av finansinstitut och är synliga och tillgängliga för konsumenterna** ([18]).

Låneprodukter för energieffektivitet är lån som täcker de inledande investeringskostnaderna för energieffektivitetsåtgärder och bidrar till att övervinna hindret med begränsade finansieringsresurser. Dessa produkter omfattar standardlån för energieffektivitetsåtgärder, hypotekslån för energieffektivitet, gröna konsumentkrediter och renoveringslån. De kan kombineras med offentliga incitament för att samfinansiera investeringarna, minska räntorna och öka kreditvärdigheten för låntagare.

Energieffektivitetslån kan levereras genom 1) kreditlinor som erbjuds av banker eller andra finansinstitut för att finansiera energieffektivitetsåtgärder och 2) särskilda fonder med ett särskilt mandat att investera i energieffektivitetsåtgärder, ofta med fokus på specifika sektorer, t.ex. byggnader eller industri. I EU erbjuder flera affärsbanker gröna konsumentkrediter och gröna hypotekslån och har strategier och mål för utvalda gröna låneportföljer. Enligt Europeiska bankmyndigheten står emellertid gröna lån för närvarande endast för en liten andel av kreditinstitutens totala balansräkningar, med i genomsnitt 4,5 % av de totala lånen ([19]). Andelen gröna lån är något högre i hushållsportföljerna (11 %) och lägre i segmenten små och medelstora företag utanför detaljistledet och icke-finansiella företag ([20]) (omkring 2 %). Kreditinstituten använder flera alternativ för att definiera gröna lån, däribland interna standarder, EU-taxonomin, lånemarknadsförbundets (Loan Market Association) gröna låneprinciper och etiketten för hypotekslån för energieffektivitet som tagits fram av initiativet för hypotekslån för energieffektivitet (Energy-Efficient Mortgage Initiative) ([21]).

EU:s medlemsstater bör identifiera och **använda bästa praxis och lärdomar** från system för finansiering av energieffektivitet som är inriktade på byggnader och utöka dem. De mest framgångsrika programmen i EU ([22]) har byggt på befintliga hypotekslånesystem och kombinerat dessa med starka skatteincitament eller bidrag för uppgradering av energieffektiviteten. Dessa system är tillgängliga för fastighetsägare som redan planerar att investera och säkerställer att deras investeringsbeslut omfattar förbättringar av energieffektiviteten.

Mot denna bakgrund är de viktigaste åtgärderna för att främja användningen av energieffektivitetslån följande:

— **Stödjafinansinstituten i utvecklingen av låneprodukter för energieffektivitet och skala upp den privata finansieringen för energieffektivitet.** Detta kan uppnås genom utnyttjande av organisatoriska strukturer för att tillhandahålla ytterligare tjänster, t.ex. rådgivnings- och tilläggstjänster för att stödja de krav och möjligheter som är förknippade med gröna lån för energieffektivitet ([23]). Dessutom bör stöd ges till finansinstitut för att utvidga omfattningen av deras låneprodukter, t.ex. genom riskreducerande verktyg som lånegarantier, projektutvecklingsstöd och informationskampanjer.

([18]) För närmare uppgifter om föreskrifterna enligt energieffektivitetsdirektivets artikel 30.3, se kommissionens rekommendation av den 12 december 2023 (C/2023/1553).

([19]) EBA-rapporten: *In response to the call for advice from the EC on Green loans and mortgages (December 2023)*. Närmare uppgifter återfinns i EBA:s rapport: https://www.eba.europa.eu/sites/default/files/2023-12/e7bcc22e-7fc2-4ca9-b50d-b6e922f99513/EBA%20report%20on%20green%20loans%20and%20mortgages_0.pdf.

([20]) Icke-finansiella företag.

([21]) https://energyefficientmortgages.eu/, projekt finansierade genom Horisont 2020 och Life-programmet för övergång till ren energi.

([22]) EEFIG (2021), *The evolution of financing practices for energy efficiency in buildings, SME's and in industry*.

([23]) Exempel på gröna lån från Belgien, Estland, Tyskland och Grekland finns i EBA:s rapport (december 2023).

— **Inrätta mekanismer för offentliga gröna lån eller stärka befintliga mekanismer.** Offentliga gröna lån erbjuds av offentliga institutioner (eller sponsras indirekt av dem) till förmån för hushåll, företag och hyresgäster för att täcka de initiala kostnaderna för energieffektivitetsåtgärder. De är vanligtvis ”mjuka lån”, dvs. de har gynnsamma räntesatser (låga eller noll) eller återbetalningsperioder. Offentliga gröna lån kan tillhandahållas av nationella energieffektivitetsfonder eller liknande enheter som främjar kapitalinvesteringar i energieffektivitet.

— **Tillhandahålla kundvänliga finansierings- och utlåningslösningar för energieffektivitet genom att införliva och komplettera bestämmelserna i artikel 30 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet i den nationella rättsliga ramen.** Finansinstituten bör bedöma sina kunders intresse av att förbättra energieffektiviteten hos sina tillgångar och/eller förvärva energieffektiv utrustning för att kunna erbjuda dem särskilda låneprodukter för energieffektivitet som tillgodoser deras intressen. Finansinstituten uppmuntras att förse sina kunder med information om energieffektivitetsprodukter och de många fördelarna med energirenovering, utöver information om förväntade besparingar på energiräkningen.

— **Möjliggöra för samägandeföreningar att ta lån gemensamt för att finansiera investeringar i energieffektivitet och förenkla metoderna för samägande i flerfamiljshus** för att underlätta investeringar i energieffektivitet. Detta kan till exempel uppnås genom i) avlägsnande av prisutjämningsregeln för att ta lån för energirenoveringar eller ii) samarbete med fastighetsförvaltare för att främja förbättringar av energieffektiviteten och avtal om energiprestanda för delägare ([24]).

— **Tillhandahålla tekniskt stöd och råd till finansinstitut** för att utveckla interna projektutvecklingsenheter, inrätta gemensamma kontaktpunkter för kunder, erbjuda energibesiktning för kunder (små och medelstora företag, bostäder), bygga upp låneansvarigas kapacitet att utveckla en säljkår för energieffektivitetsprodukter.

3.2 Rekommendation 8: Skapa förutsättningar för det nödvändiga regelverket och stödja innovativa finansieringssystem, såsom skattefinansiering och fakturafinansiering

Egendomsbaserade finansieringssystem, såsom skattefinansiering och fakturafinansiering, erbjuder många fördelar när det gäller att underlätta investeringar i energieffektivitet och locka till sig privat kapital. De har dubbla fördelar, genom att de dels använder alternativa återbetalningskanaler såsom energiräkningar och fastighetsskatter för att minska transaktionskostnaderna i samband med lån för att förbättra energieffektiviteten, dels separerar finansieringen från ägandet och därigenom hanterar utmaningen med avkastningen på långsiktiga investeringar.

Denna strategi kan bidra till att övervinna hindret med begränsade ekonomiska resurser, särskilt för hushåll och små och medelstora företag med lägre intäkter, genom att ta itu med problemen med begränsad kortsiktig finansiell avkastning och förlängd återbetalningsperiod för förbättrad energieffektivitet. Även om vissa pilotsystem för skattefinansiering och fakturafinansiering har utvecklats i EU:s medlemsstater saknas ofta det nödvändiga regelverket. **Enligt artikel 30.3 i det omarbetade energieffektivitetsdirektivet ska medlemsstaterna vidta åtgärder för att främja genomförandet av system för fakturafinansiering** ([25]) **och skattefinansiering inom sina nationella ramar.**

Fakturabaserade system kan erbjuda attraktiva villkor, till exempel låga räntor och långa löptider och vara allmänt tillgängliga, förutsatt att tillförlitliga riskanalyser och riskreducerande åtgärder utförs ([26]). För att möjliggöra och genomföra dessa system kan de nationella myndigheterna använda färdplanen för fakturabaserade system som utvecklats av RenOnBill-projektet ([27]).

([24]) Se t.ex. *Syndicat National des Propriétaires et Copropriétaires* (nationella förbundet för ägare och delägare) och Engie Electrabel *La copropriété, ses travaux et leur financement*.

([25]) Fakturafinansiering är en metod för att finansiera energieffektivitetsrenoveringar i byggnader där man använder elräkningen som återbetalningsverktyg. I fakturabaserade system används det befintliga betalningssystemet för elräkningar för att minska transaktionskostnaderna och risken för eventuella låneförluster.

([26]) Strukturerna för fakturabaserade system presenteras i kommissionens rekommendation av den 12 december 2023 (C/2023/1553).

([27]) ”European on-bill Building Renovation Roadmap” (2022), RenOn Bill-projekt som stöds av Horisont 2020 RenOnBill-projektet (2019–2022) sammanförde konsulter, energiföretag och finansinstitut för att testa program för fakturabaserade system i Tyskland, Italien, Spanien och Litauen, i syfte att få fler att införa systemen över hela Europa. För närmare uppgifter om färdplanen RenOnBill: https://renonbill.eu/knowledge-sharing/european-on-bill-building-renovation-roadmap?briefings=on&brochures=on&factsheets=on&infographics=on&language=any&reports=on&scientificpapers=on&tools=on&page=1.

Mot denna bakgrund är det viktigt att genomföra följande åtgärder för fakturafinansiering:

— **Bedöma om det nationella ramverket medger utveckling av fakturabaserade system**. De viktigaste faktorerna att beakta är en lämplig rättslig ram som gör det möjligt för allmännyttiga företag att agera som långivare, korrekt och utbredd tillämpning av EU:s regler om individuell mätning och exakthet när det gäller enskilda enheters energiförbrukning, bestämmelser som skyddar investerare från utebliven återbetalning av lån samtidigt som konsumentskyddet upprätthålls, möjligheten för allmännyttiga företag och finansinstitut att använda fakturabetalningsregister för att bedöma slutanvändarnas riskprofil, och lagar som reglerar förhållandet mellan ägare och hyresgäster och stöder en rättvis fördelning av investeringskostnaderna och återbetalningar av lån.

— **Ge energiföretag rätt att tillhandahålla finansiering för energieffektivitet**. För system som finansieras av allmännyttiga företag kan medlemsstaterna behöva ändra lagstiftningen gentemot borgenärer för att bekräfta att allmännyttiga företag har laglig rätt att tillhandahålla krediter för renoveringsändamål. Fakturabaserade lösningar kräver att det allmännyttiga företaget tillhandahåller kapitalet för att finansiera energieffektivitetsarbeten, medan konsumenten återbetalar genom regelbundna betalningar av befintliga elräkningar.

— **Säkerställa att kassaflödet är tillräckligt i genomförandeenheter (t.ex. allmännyttiga företag, energitjänstföretag) för att uppnå stordriftsfördelar och/eller inrätta nationella eller lokala garanti- och stödfonder.** En nationell energieffektivitetsfond skulle till exempel kunna köpa fordringarna från det fakturabaserade systemet och säkerställa riskminskning för att ge finansiellt stöd till pilotprojekt (t.ex. via lånegarantier). **Offentliga garantifonder och kreditramar** som kan göra det lättare för allmännyttiga företag och finansinstitut att genomföra fakturabaserade system. Sådana garantier kan aktiveras om en bostadsägare inte betalar sitt lån, vilket minskar långivarnas uppfattade investeringsrisk. Särskilda kreditramar för fakturafinansiering skulle kunna användas som en del av den offentliga finansieringen för energieffektivitet, till exempel nationella energieffektivitetsfonder. Offentligt budgetstöd för användningen av fakturabaserade system kan helt eller delvis täcka slutanvändarnas räntebetalningar som en del av energiräkningarna, så att de kan dra full nytta av energibesparingarna. Det kan också ta formen av samfinansiering för att minska de totala investeringskostnaderna för vissa besvärliga projekt (totalrenoveringar, byggnader med sämst prestanda, sårbara hushåll).

Skattebaserade system innebär att hushåll eller företag tillåts ådra sig en skuld för att täcka kostnaderna för renovering av bostadshus eller kommersiella byggnader, inköp av energieffektiva apparater eller energieffektiv utrustning eller andra förbättringar av energiprocesser genom användning av särskilda skatter och/eller andra avgifter med koppling till fastigheten **som återbetalningsverktyg**. Skattebaserade system inbegriper mekanismer för att göra det möjligt för de tidigare fastighetsägarna att överföra skulden till nästa fastighetsägare, utan att nödvändigtvis behöva slutbetala den. Detta skapar en enkel skuldöverföringsmekanism för att få fastighetsägare att investera i energieffektivitetsåtgärder med lång återbetalningsperiod. Skattebaserade system gör det möjligt för fastighetsägare att genomföra förbättringar utan stora kontantbetalningar i förskott (i vissa fall förekommer 100 % förhandsfinansiering) och att återbetala kostnaderna under en period på 10 eller 20 år via fastighetsskatter eller andra skatter relaterade till byggnader. De kan tillhandahållas antingen genom offentliga källor såsom kommunala myndigheter eller genom privata medel.

Exempel på skattebaserade system är EuroPace-projektet i Spanien ([28]) och FITHOME-projektet ([29]), som utvidgade EuroPace-strategin i Nederländerna i samarbete med lokala myndigheter och finansinstitut.

Mot denna bakgrund är det viktigt att genomföra följande åtgärder för skattefinansiering:

— **Bedöma om den nationella ramen tillåter utveckling av skattebaserade system**. Detta inbegriper analys av skattesystemen och fastställande av behovet av lagstiftningsreformer av fastighetsskatter och andra relaterade avgifter på byggnader för att möjliggöra skattebaserade system. Det handlar också om att se till att lokala offentliga myndigheter kan driva in återbetalningar och överföra dem till privata investerare utan att konsolidera dem i sin kommunala budget. Förekomsten av fastighetsskatter eller liknande skatter på byggnader är en förutsättning för att genomföra skattefinansiering.

([28]) EuroPace Horisont 2020-projekt, https://cordis.europa.eu/article/id/422271-a-home-based-financing-model-to-boost-investments-in-sustainable-renovation.

([29]) FITHOME utarbetade ett skattefinansieringsprogram som inriktades på energieffektivitetsinvesteringar i bostadsfastigheter i Nederländerna. Det nederländska företaget De Woonpas leder initiativet, i samarbete med vissa nederländska kommuner. Det skattebaserade finansieringsprogrammet drivs främst genom två specifika verktyg, SVGVR (stiftelsen Verzamelgelden) och SWGVR (stiftelsen Waarborg). BNG Bank (de nederländska kommunernas bank) lånar ut pengar till SVGVR, som täcker kostnaderna för arbetet för kommunens räkning. Bostadsägarna debiteras sedan en ”förbättringsskatt” – en månatlig skatt på det ökade värdet på fastigheten – över 30 år, som beräknas för att säkerställa att återbetalningen av skulden är överkomlig för bostadsägarna. SVGVR erhåller skatteinbetalningarna, medan SWGVR fungerar som en garanti och tillämpar en liten procentsats på den månatliga skatten för att täcka de finansiella riskerna för kommunerna vid problem med bostadsägarnas återbetalningar. Processen är kopplad till det nederländska fastighetssystemet *Kadaster*, för att övervaka uppbörden av förbättringsskatten. Närmare uppgifter finns här: Projektet FITHOME Horisont 2020) (https://cordis.europa.eu/project/id/892214).

— **Fastställa förfaranden för att säkerställa återbetalningar via fastighetsrelaterade skatter och överföring av skulder tillsammans med ägandet.** Genomförandet av skattebaserade system kräver effektiva verkställighetsförfaranden i fall där skatter blir obetalda eller vid tidigare fordringar med krav på återbetalning av andra skulder före skattefinansieringen. Kommunerna spelar en viktig roll när det gäller att överföra återbetalningar mellan hushåll och investerare och bör inte kunna konsolidera dessa verksamheter till kommunens budget.

— **Engagera de berörda parterna på grundval av erfarenheterna från framgångsrika europeiska projekt.** Skattefinansiering omfattar flera olika intressenter, däribland nationella och lokala myndigheter, finansinstitut, installatörer och bostadsägare. Skattefinansiering för energirenoveringar kan tillhandahållas genom lån från finansinstitut, där förbättringar av energieffektiviteten tillhandahålls genom särskilda entreprenörer och kostnaderna täckts genom fastighetsskatter eller andra skatter.

3.3 Rekommendation 9: Undanröja hinder och utöka finansieringen av energieffektivitet genom tjänsteavtal och främja en marknad för energitjänster

Marknaden för energitjänster är ett viktigt ekosystem för att frigöra privat finansiering för energieffektivitet och främja affärsnyttan av energieffektivitet, särskilt genom avtal om energiprestanda. Marknaden för energitjänstföretag är beroende av service- och leasingavtal för att finansiera energieffektivitetsinvesteringar, vilket gör det möjligt att flytta investeringskostnaderna från kapitalutgifter till driftsutgifter och prioritera leverans av kontinuerlig energieffektivitetsprestanda över tid.

För att underlätta en ökad spridning av avtal om energiprestanda och få marknaden för energitjänstföretag att växa är det viktigt att införa stora energieffektivitetsprogram som kan standardisera och sammanställa investeringskanaler, särskilt för offentliga och kommersiella byggnader och små och medelstora företag. Inom sektorerna för industri och små och medelstora företag kan energitjänstföretag ([30]) genomföra komplexa energiprojekt genom att tillhandahålla teknisk expertis och finansiering på områden som inte utgör kärnverksamheten i en viss industri (t.ex. återvinning och återanvändning av spillvärme).

Avtal om energiprestanda används när en motpart (t.ex. ett energitjänstföretag) åtar sig att installera nödvändig utrustning och garanterar en specificerad energibesparingsprestanda. Avtal om energiprestanda fastställer de inledande villkoren och uppdelningarna av löpande betalningar, som är avsedda att vara mindre än de finansiella besparingar som uppnås genom projektets energibesparingar. Avtal om energiprestanda erbjuder ett engångsavtal med totalentreprenad för kunden, som bara har en motpart under hela avtalets löptid. Leverantörerna av avtal om energiprestanda hanterar också prestandariskerna och garanterar besparingarna. Avtal om energiprestanda omfattar dock ökade transaktionskostnader, höga kapitalkrav för att säkerställa verksamhetens kontinuitet, eftersom energitjänstföretag refinansieras med små belopp, långfristiga delbetalningar och brist på standardiserade ramar och mallar för övervakning och kontroll av besparingar. I avsaknad av särskilda garantisystem eller andra former av offentligt budgetstöd leder dessa utmaningar ofta till kostnadsoptimala energieffektivitetsåtgärder som är inriktade på korta återbetalningstider, på grund av avtalsleverantörernas ovilja att bära långsiktiga risker.

Avtal om energiprestanda är särskilt lämpliga för att förbättra energieffektiviteten i den offentliga sektorn, där den omfattande sakkunskap och garanterade prestanda som tillhandahålls av tjänsteleverantörerna säkerställer investeringarnas effektivitet. Den tekniska risken för att uppnå energibesparingar ligger hos tjänsteleverantören under hela avtalstiden. Tredjepartsfinansiering, med återbetalning av de initiala investeringskostnaderna genom energikostnadsbesparingar, gör det möjligt att genomföra projekt även om de offentliga medlen är otillräckliga, och möjligheten att behandla avtal om energiprestanda utanför balansräkningen gör att de offentliga räkenskaperna kan förbli balanserade. Offentliga upphandlare rekommenderas att bedöma möjligheten att ingå långsiktiga energiprestandaavtal som ger långsiktiga energibesparingar när de upphandlar tjänsteavtal med betydande energiinnehåll (t.ex. värmeförsörjning). För att underlätta användningen av avtal om energiprestanda i offentliga och privata investeringar och undanröja administrativa hinder bör medlemsstaterna tillhandahålla standardiserade avtalsmallar, som för den offentliga sektorn måste vara förenliga med Eurostats vägledning om behandling utanför balansräkningen avseende avtal om energiprestanda i offentliga räkenskaper.

Privata resurser för förbättrad energieffektivitet kan komma från energitjänstföretagens egna medel, eller via **tredjepartsfinansiering**, och involvera kreditinstitut eller andra privata investerare, ofta i form av skuldfinansiering. Med det första alternativet lånar energitjänstföretag de finansiella resurser som behövs för projektgenomförandet. Med det andra alternativet tar energianvändaren/kunden ett lån från ett finansinstitut med stöd av ett energispargarantiavtal från energitjänstföretag. Energibesparingsgarantin minskar bankens riskuppfattning genom att visa att projektet kommer att generera ett positivt kassaflöde, dvs. att de besparingar som uppnås säkerligen kommer att täcka skuldåterbetalningen, med positiva effekter för de förhandlade räntesatserna.

([30]) Europeiska kommissionen JRC (2017), *Energy Service Companies in the EU*. Rapporten ger en översikt över olika typer av energitjänstföretag och exempel från medlemsstaterna.

Även om avtal om energiprestanda används och marknaden för energitjänstföretag är befintlig och fungerar för kommersiella och offentliga byggnader, finns potential för uppskalning inom industrin, särskilt för små och medelstora företag och deras tillverkningsprocesser, och för renovering av privata bostadshus. För att hjälpa energitjänstföretag att ta sig in på dessa marknader är det viktigt att minska riskerna och osäkerheten när det gäller kundernas förmåga att återbetala förskottsfinansiering och skydda energitjänstföretag om kunderna inte betalar, för vilka offentliga garantifonder som specifikt tilldelats avtal om energiprestanda och energitjänstföretags finansiering kan vara fördelaktiga. Samtidigt är de befintliga hindren för att skala upp energitjänstföretagens marknad och den privata finansieringen inte bara kopplade till de potentiella kundernas riskprofil, utan även till energitjänstföretagens egen kapitallikviditet och förmåga att öka sin riskbärande kapacitet och därmed underteckna avtal om nya verksamheter. Av dessa skäl är refinansieringsmekanismer, såsom factoringfonder och specifika finansiella verktyg för energieffektivitet, centrala för att skala upp energitjänstföretagens verksamhet då de förvärvar energitjänstföretagens fordringar för värdepapperisering på andrahandsmarknaden.

FinEERGo-Dom-projektet ([31]) är ett övertygande exempel på hur avtal om energiprestanda och energitjänstföretags verksamhet kan utnyttjas.

Mot denna bakgrund är det viktigt att genomföra följande åtgärder för att skala upp marknaden för energieffektivitetstjänster och finansieringen för energitjänstföretag:

— **Använda EU:s och medlemsstaternas offentliga budgetstöd för att utveckla marknaden för energitjänstföretag genom att underlätta finansieringen för energitjänstföretag och ta fram specifika verktyg för energieffektivitet**. Utnyttja garantifonder för avtal om energiprestanda, energitjänstföretags refinansieringsfaciliteter och factoringsystem i syfte att stödja energitjänstföretagens riskbärande kapacitet, minska riskerna för deras befintliga verksamheter och öka deras finansieringspotential och marknadspenetration.

— **Främja energitjänstföretagens roll och nya avtalsformer, såsom ”energi som tjänst” och avtal om energiprestanda, som en pelare i den nationella energieffektivitetspolitiken.** Dessa affärsmodeller har stor potential när det gäller att hantera de initiala investeringskostnaderna för energieffektivitetsåtgärder och teknik för ren elektrifiering.

— **Främja uppdatering av rättsliga ramar och offentliga upphandlingar för att uttryckligen erkänna och underlätta finansiering för energitjänstföretag och avtal om energiprestanda.** Erkänna ”energi som tjänst” och avtal om energiprestanda som den centrala affärsmodellen för att locka aktörer från den privata marknaden och monetarisera energibesparingar som en handelsvara.

— **Utveckla partnerskap mellan teknikleverantörer, energidistributörer, energitjänstföretag och finansinstitut** för att främja hållbara och effektiva energilösningar, mekanismer för efterfrågeflexibilitet och energisystemflexibilitet. Dessa samarbeten kan leda till heltäckande utbud där energieffektiv teknik, såsom värmepumpar, integreras med distributionsnät och tjänster.

— **Stödja utbyggnaden av avancerad mätarinfrastruktur,** inklusive smarta nät och energinät som automatiskt kan övervaka energiflöden och anpassa sig till förändringar i energiförsörjningen och efterfrågan. Att para ihop smarta mätare med smarta nät kan ge information i realtid om energianvändning till konsumenter och leverantörer.

3.4 Rekommendation 10: Utnyttja offentliga garantier och andra riskreducerande verktyg för att öka tillgången till privat finansiering för energieffektivitet

För marknadssegment som låginkomsthushåll och små och medelstora företag hämmas utvecklingen av energieffektivitetsinvesteringar ofta av hög risk och svår tillgång till finansiering. Privat finansiering med stöd av offentliga garantier eller lån kan dock vara en effektiv kanal för att rikta sig mot dessa segment. Riskreducerande instrument och verktyg, såsom offentliga garantier, hållbar användning av bidrag och subventioner samt standardisering, kan minska risken för uteblivna betalningar och öka förtroendet för energieffektivitetsinvesteringar.

([31]) FinEERGo-Dom-projektet anpassade och genomförde modellen för den innovativa lettiska faciliteten för byggnaders energieffektivitet (LABEEF) i Polen, Österrike, Rumänien, Slovakien och Bulgarien. Projektet understödde omfattande totalrenoveringar inom byggsektorn genom användning av en mall för avtal om energiprestanda som garanterade besparingar och utnyttjade energitjänstföretagens kapacitet. Avtal om energiprestanda var en del av strategin bakom den innovativa finansiella modellen, vilket undanröjde behovet av förskottsinvesteringar från fastighetsägarna och gjorde renoveringsprojekten finansiellt livskraftiga samt förbättrade energitjänstföretagens likviditet. Närmare uppgifter finns här: https://fineergodom.eu.

Offentliga garantier kan främja energieffektivitetsinvesteringar genom att reducera riskerna med projekten för långivare och investerare. De kan öka bostadsägarnas och företagens kreditvärdighet, komplettera nationella program och underlätta tillgången till privat samfinansiering. Offentliga garantier kan också täcka investeringskostnaderna helt eller delvis om de förväntade energibesparingarna uteblir, vid genomförandeproblem eller uteblivna betalningar från låntagarna. Dessutom kan de stödja energieffektivitetslån med låg eller ingen ränta samt aggregering och standardisering av mindre projekt, vilket underlättar refinansiering, värdepapperisering och deltagande på andrahandsmarknaden. De kan också de stödja införandet av innovativa finansieringssystem för energieffektivitet som lättare kan locka till sig privat kapitaldeltagande, genom exempelvis energitjänstföretags deltagande samt skatte- och fakturafinansiering. Innovativa finansieringslösningar kräver ofta offentliga garantier, inte bara för att minska investeringsriskerna, utan också för att öka enskilda och privata företags förtroende för mer innovativa strategier för att få fler att intressera sig för energieffektivitet.

Transaktionsmöjligheter, såsom **tekniskt stöd** och **andra aggregatorer för energieffektivitetsprojekt**, är också viktiga riskreducerande verktyg. Genom att stödja utvecklingen av kanaler för energieffektivitetsprojekt genom standardiserade bedömningar, metoder och förfaranden, kan faciliteter för tekniskt stöd och projektaggregatorer generera marknadspraxis och skapa förtroende hos privata investerare. Riskreducerande verktyg och transaktionsmöjligheter anses vara särskilt viktiga på nya marknader på grund av de höga upplevda riskerna, bristen på förtrogenhet inom finansinstituten och bristen på utvecklingskapacitet inom energieffektivitetssektorn. Dessutom är en tydlig marknadssignal från nationella regeringar att prioritera investeringar i energieffektivitet ett annat kraftfullt riskminskningsverktyg som ger ett långsiktigt perspektiv och skapar förtroende bland privata och institutionella investerare.

Mot denna bakgrund är de viktigaste åtgärderna för att stödja utvecklingen av riskreducerande instrument och offentliga garantisystem för energieffektivitet följande:

— **Inrätta långsiktiga offentliga garantifaciliteter för lån och tjänster för energieffektivitet**. Sådana faciliteter bör användas som särskilda kreditlinjer och medel i den nationella organisation som ansvarar för kapitalinvesteringar, inbegripet nationella utvecklingsbanker och nationella energieffektivitetsfonder, om sådana finns. Offentliga garantier kan användas som ett komplement till nationella program och offentliga incitament för energieffektivitet i syfte att öka tillgången till privat kapital eller främja utlåning från affärsbanker.

— **Identifiera landsspecifika risker och svårigheter med att få tillgång till finansiering för marknadsaktörer** såsom låginkomsthushåll och små och medelstora företag. Energieffektivitetspolitik som är särskilt inriktad på exempelvis låginkomsthushåll har positiva sociala effekter och kan ge flera fördelar. De omfattar energibesiktningar i kombination med finansieringsinstrument som består av lån och bidrag till byggnadsrenoveringar, eller särskilda informationskampanjer som syftar till att uppnå en bättre förståelse av möjligheterna i fråga om energieffektivitet och deras kostnader och fördelar.

— **Utnyttja offentliga garantier för att stödja utvecklingen av innovativa finansieringssystem för energieffektivitet, inbegripet finansieringsmöjligheter via energieffektivitet som en tjänst.** Energiprestandagarantier kan till exempel locka fler energitjänstföretag, öka deras skalbarhet på marknaden, göra det möjligt för dem att ta sig in på nya marknader och snabbt få fart på marknaden för energitjänster inom bostadssektorn.

3.5 Rekommendation 11: Främja refinansieringsmöjligheter samt utvecklingen av en andrahandsmarknad för energieffektivitet

Att underlätta utvecklingen av andrahandsmarknaden för energieffektivitet, till exempel genom gröna obligationer ([32]), kan öka antalet energieffektivitetsprojekt och avsevärt förbättra tillgången till kapital för privata investerare inom energieffektivitet. Gröna obligationer emitteras främst för energitillgångar, inklusive energieffektivitet. Sektorn för energieffektivitet omfattar nya och renoverade byggnader, energilagring, fjärrvärme, smarta nät, apparater och produkter. Att emittera gröna obligationer skapar en stor reserv av investerarfinansiering, genererar en stark hävstångseffekt, medför inget behov av offentlig finansiering och ger starka marknadssignaler. Det kan locka nya investerare och belysa behovet av större fokus på tröskelvärden för energieffektivitet och portföljer för totalrenoveringar av byggnader.

([32]) Gröna obligationer är en typ av obligation som offentliga eller privata institutioner emitterar för att finansiera sig själva. De förbinder sig att använda de medel som erhålls för miljö- eller klimatprojekt. Se exempel i 2022 års rapport *The evolution of financing practices for energy efficiency in buildings, SME's and in industry* från finansinstitutgruppen för energieffektivitet. https://op.europa.eu/publication-detail/-/publication/a3032517-c761-11ec-b6f4-01aa75ed71a1.

Kommissionen antog en **förordning om en frivillig europeisk standard för gröna obligationer** den 22 november 2023 ([33]). Att emittera gröna obligationer enligt den nya standarden kräver fullständig efterlevnad av EU:s taxonomikriterier för de tillgångar som finansieras genom en grön obligation.

Utvecklingen av en andrahandsmarknad för energieffektivitet är ofta kopplad till inrättandet av projektaggregatorer, refinansiering av energieffektivitet och forfaitingfaciliteter. Refinansiering för energieffektivitet innebär överföring av rättigheterna till energi- (kostnads-) besparingsfordringar och/eller förväntade återbetalningar av energieffektivitetsinvesteringar till finansinstitut eller institutionella investerare. Inom ramen för energitjänstföretags finansiering och avtal om energiprestanda kan energitjänstföretag eller den ursprungliga långivaren överföra rättigheter till framtida betalningar från avtal om energiprestanda, vilket gör det möjligt för energitjänstföretag att ta emot kapitaltillskott och likviditet för att öka sin verksamhet. Energitjänstföretag och finansinstitut skapar ofta särskilda partnerskap för att kombinera fordringar från avtal om energiprestanda i särskilda gröna obligationer. Så kallade superenergitjänstföretag har utvecklats för att främja projektsammanslagning och fungera som mellanhänder mellan energitjänstföretag och institutionella investerare. När det gäller energieffektivitetslån och hypotekslån kombinerar finansinstitut vanligtvis befintliga skulder kopplade till energieffektivitetslån och hypotekslån i gröna obligationer som ska släppas ut på andrahandsmarknaden. Inrättandet av forfaiting- och refinansieringsfaciliteter kan stödjas av nationella myndigheter och offentliga insatser, till exempel inrättande av faciliteter som gynnar aggregering av projekt från olika låntagare. Värdepapperiseringsfonden ([34]) UCI i Spanien och Portugal är ett exempel på denna typ av samarbetsinitiativ.

Mot denna bakgrund är de viktigaste åtgärderna för medlemsstaterna följande:

— **Främja och stödja utvecklingen av marknaden för gröna obligationer** i deras nationella sammanhang, inbegripet emission av nationella och regionala gröna obligationer, främjande av användningen av den frivilliga standarden för europeiska gröna obligationer och/eller upprättande av särskilda standarder som tillgodoser deras särdrag och behov på marknaden.

— **Inleda särskilda dialoger med finansinstitut** för att underlätta insamling och utbyte av bästa praxis för utveckling av gröna obligationer för energieffektivitet och utbyte av information om hur man främjar utvecklingen av en andrahandsmarknad för investeringar i energieffektivitet.

— **Stödja inrättandet av särskilda refinansieringsmekanismer för energieffektivitet**, inbegripet factoringsystem för avtal om energiprestanda och inrättandet av superenergitjänstföretag, och värdepappersfonder för energieffektivitet som samarbetsinitiativ mellan utvecklingsbanker och privata finansinstitut.

3.6 Rekommendation 12: Förbättra insamlingen av uppgifter om energieffektivitet, bland annat om de finansiella resultaten av energieffektivitetsinvesteringarna, och för att stödja övervakning och kontroll av energibesparingarna

Att heltäckande och systematisk kunna spåra uppgifter om energieffektivitetsinvesteringar är en utmaning som fortfarande kvarstår. Att förbättra rapporteringssystemen, i kombination med övervakning och riktmärkning av energi- och finansprestanda, kan förbättra den finansiella behandlingen av energieffektivitet.

Harmonisering och förenkling av övervaknings- och kontrollmetoderna för energibesparingar i medlemsstaterna och finansiella investerare kan minska transaktionskostnaderna, skapa förtroende för energieffektivitetsinvesteringarnas finansiella resultat, främja marknadsintegration för energieffektivitetstjänster och öka förtroendet för det penningvärde som är kopplat till energibesparingar och möjligheterna att bedriva handel med dem.

([33]) Europaparlamentes och rådets förordning (EU) 2023/2631 av den 22 november 2023 om europeiska gröna obligationer och frivilligt upplysningslämnande för obligationer som marknadsförs som miljömässigt hållbara och för hållbarhetslänkade obligationer (EUT L, 2023/2631, 30.11.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2631/oj).

([34]) Värdepapperiseringsfonden RMBS Green Prado XI/UCI är ett samarbetsinitiativ mellan EIB, Instituto de Crédito Oficial (ICO) och Unión de Créditos Inmobiliarios (UCI) för att värdepapperisera privata hypotekslån från Spanien och Portugal. Det främjar energieffektiva bostadsprojekt i Spanien och Portugal genom att kombinera privata hypotekslån i en värdepapperiserad portfölj. Värdepapperiseringsfonden kombinerar tillgångar (privata hypotekslån i UCI-fonden) för att skapa investeringsportföljer som är attraktiva för institutionella investerare. Närmare uppgifter finns här: https://www.eib.org/en/press/all/2023-165-eib-group-and-ico-invest-in-uci-securitisation-fund-for-renovating-and-building-residential-homes-using-sustainable-criteria-in-spain-and-portugal.

I artikel 8 och bilaga V i energieffektivitetsdirektivet fastställs gemensamma kriterier för verifierings- och kontrollåtgärder för att uppfylla årliga energisparkrav. Dessutom kan europeiska och internationella standarder ([35]) användas av finansinstitut och investerare för att mäta och kontrollera de energibesparingar som uppnås genom deras utlåningsverksamhet.

Mot denna bakgrund är följande åtgärder centrala för att förbättra datainsamlingen, analysen och harmoniseringen av övervaknings- och verifieringsåtgärder:

— **Stödja harmonisering, standardisering och förenkling av övervaknings- och kontrollåtgärder för energibesparingar i medlemsstaterna och ekonomiska sektorer**. Övervakningen och kontrollen av energibesparingar bör förenklas och harmoniseras mellan marknadsaktörerna, från energitjänstföretag som ansvarar för att säkerställa investeringarnas energiprestanda till finansinstitut som ansvarar för att fullgöra sina informationsskyldigheter, och eventuellt är intresserade av att handla med investeringsfordringar på andrahandsmarknaden. Gränsöverskridande harmonisering som en del av medlemsstaternas samarbete i gemensamma energieffektivitetssammanhang på EU-nivå bör uppmuntras som ett sätt att hantera hinder i form av olika och/eller alltför komplicerade beräkningsmetoder i medlemsstaterna och de ekonomiska sektorerna. Inrättandet av nationella energibesparingssystem (kvotpliktsystem för energileverantörer, energibesparingsmål för stora energiintensiva företag) kan underlätta standardiseringen av godtagbara energieffektivitetslösningar och förfaranden för mätning och kontroll av energibesparingar.

— **Främja tillämpningen av internationella standarder** som riskreducerande verktyg för att bedöma och mäta energi- och miljöfördelarna och sidovinsterna med energieffektivitetsprojekt. Genom att tillämpa och hänvisa till internationella standarder, i exempelvis finansinstitutens förfaranden för tillbörlig aktsamhet och teckningsförfaranden, kan man möjliggöra transparens och jämförbarhet för olika alternativ samt öka väsentligheten i rapporteringen och offentliggörandet.

([35]) Exempel på standarder som tagits fram av Europeiska standardiseringsorganisationen och som är relevanta för bygg- och industrisektorerna är bland annat energikartläggning (EN 16247), byggnaders energiprestanda (SS-ISO 52000-standarderna), energi- och miljöledningssystem (ISO 50001 och ISO 14001), energieffektiviseringstjänster och relaterade multiplikatorfördelar/sidovinster (SS-EN 15900), energiprestandaavtal (SS-EN 17669) och värdering av energirelaterade investeringar (SS-EN 17463).